

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi

Cilt 11 Sayı 3 Eylül 2026

ISSN 2458-9799

dergipark.org.tr/ikcusbfd

2. Romatoloji Sağlık Profesyonelleri
Kongresi Bildirileri

Fikri-2026

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

EDİTÖRDEN / FROM THE EDITOR	viii
KOMİTE VE KURULLAR / COMMITTEES AND BOARDS	x
BİLİM KURULU / SCIENTIFIC COMMITTEES	xi
BİLİMSEL PROGRAM / SCIENTIFIC PROGRAM	xii
KONUŞMA ÖZETLERİ / SPEAKER ABSTRACTS	
SPONDİLOARTRİTLER	
Her Şeyin Başı Mikrobiyota It All Starts with the Microbiota <i>Gülay SEZGİN</i>	1
Olmazsa Olmaz: Fiziksel Aktivite The Essential Component: Physical Activity <i>Nur Banu KARACA</i>	2
Hastaların Gözünden: Tüm Bunlar Bizim için Ne Anlama Geliyor? From Patient Perspective: What Does All This Mean for Us? <i>Şenay ÖZGÜNER</i>	3
YAYGIN SORUNUMUZ SARKOPENİ	
İşleyen Demir İşildar mı? Does Staying Active Keep Us Strong? <i>Özgül ÖZTÜRK</i>	4
Tutun Kollarımdan Düşerim Şimdi Catch Me Before I Fall <i>Zeynep Beyza KUŞVA</i>	5
İNFLAMATUAR ARTRİTLER	
Eklemden Yangın, Tabakta Çözüm Fire in the Joints, Solution on the Plate <i>Gamze ÇALIK</i>	6
Elin İnce Ayarı Fine-Tuning of the Hand <i>Başak ERGÜN</i>	7
SOSYAL REÇETELEMELER	
Sanatı Reçetelemek Prescribing the Arts <i>Gamze ARIN BAL</i>	8
HER YÖNÜYLE BAĞ DOKUSU HASTALIKLARI	
Cinsel Fonksiyonlar Sexual Function <i>Emrah SONBAHAR</i>	9
Fiziksel Fonksiyonlar Physical Function <i>Emirhan KARAKUŞ</i>	10
Hastaların Gözünden: Tüm Bunlar Bizim için Ne Anlama Geliyor? From Patient Perspective: What Does All This Mean for Us? <i>Meltem AK</i>	11

SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN YENİ BECERİLERİ**Ekip Yönetimi: Kaosu Düzene Çevirmek**

Team Management: Turning Chaos into Order
Emine AKDOĞAN

12

OTO-İNFLAMATUAR HASTALIKLAR**İmmün Sistem Gelişiminde Beslenmenin Rolü**

The Role of Nutrition in Immune System Development
Çağla AYER

13

Nerede Hareket, Orada Bereket mi?

Does More Movement Mean Better Health?
Sinan BURAN

14

Hastaların Gözünden: Tüm Bunlar Bizim için Ne Anlama Geliyor?

From Patient Perspective: What Does All This Mean for Us?
Emsal SARAL

15

ROMATOLOJİDE UZMANLAŞMA YOLCULUĞU**Ulusal Destekler ve Fırsatlar**

National Support and Opportunities
Miraç BULUT

16

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETLERİ / ORAL PRESENTATION ABSTRACTS**SB.01 Kritik Sistemik Lupus Eritematozusta Hedeflenmiş Beslenme: Organ Temelli Yaklaşım**

Targeted Nutrition in Critically Ill Patients with Systemic Lupus Erythematosus: An Organ-Based Framework
Nevin BORZAN

17

SB.02 Psöriatik Artritte Beslenme Yaklaşımları: Güncel Kanıtlar ve Geleceğe Yönelik Perspektifler

Nutritional Approaches in Psoriatic Arthritis: Current Evidence and Future Perspectives
Damla OĞUZ YILMAZ

18

SB.03 Ankilozan Spondilitli Bireylerde Performans Temelli Fonksiyonel Değerlendirme: Sırt Performans Ölçeği'nin Klinik Kullanılabilirliği

Performance-Based Functional Assessment in Ankylosing Spondylitis: Clinical Utility of the Back Performance Scale
Gamze Gülsün PALA, Gökhan MARAŞ, Belma DEĞERLİ MARAŞ

19

SB.04 Türkçe QuickDASH Anketinin El Osteoartritli Bireylerde Duruöz El İndeksi ile Yakınsak Geçerliliğinin Değerlendirilmesi

Convergent Validity of the Turkish QuickDASH Questionnaire in Individuals with Hand Osteoarthritis
Ebru YILDIRIM, Sedanur GÜNGÖR, Sevede Nur SARIKAYA, Nurten Gizem TÖRE, Deran OSKAY

20

SB.05 Sistemik Sklerozlu Yetişkinlerde Öz Yönetim Literatürünün Hedef Alan ve Mekanizma Eksenlerinde Haritalandırılması

Mapping the Self-Management Literature in Adults with Systemic Sclerosis Across Domain and Mechanism Axes
Emirhan KARAKUŞ, Emre ŞAHİN, Çiğdem ÖKSÜZ

21

SB.06 Romatizmal Hastalıklarda Hemşire Liderliğinde Bakımın Hasta Sonuçlarına Etkisi: Sistemik Derleme

Effects of Nurse-Led Care on Patient Outcomes in Rheumatic Diseases: A Systematic Review
Berken AKIN, Yasemin TOKEM

22

SB.07 Aksiyal Spondiloartritte Hastalık Aktivitesi, Omurga Hareketliliği ve Santral Sensitizasyon İlişkisi

Relationship Between Disease Activity, Spinal Mobility and Central Sensitization in Axial Spondyloarthritis
Janan HOSSEINZADGA, Nazlı Büşra CİĞERCİOĞLU, Yaşar Gül BALTACI

23

SB.08 Romatolojik Hastalıklarda İmmünnütrisyonel İndeksler: Beslenme Taramasından Klinik Prognoza

Immunonutritional Indices in Rheumatic Diseases: From Nutritional Screening to Clinical Prognosis
Ezgi Ruken DEMİR

24

SB.09 Romatoid Artritte Beslenme Araştırmalarının Son On Yıllık Bibliyometrik ve Görsel Haritalama Analizi

A Bibliometric and Science Mapping Analysis of Nutrition Research in Rheumatoid Arthritis
Asude ZEYBEK, Sudenaz EREZ, Betül ORUÇOĞLU

25

SB.10 Fibromiyalji Kadınlar da Semptom Şiddetinin El Kavrama Kuvveti ve Fonksiyonel Kapasite ile İlişkisi: Pilot Çalışma	26
The Relationship of Symptom Severity with Hand Grip Strength and Functional Capacity in Women with Fibromyalgia: A Pilot Study <i>Beyza AVCİ, Nuriye KAYALI ŞENDUR, Nesrin KARAHAN, Şeyda TOPRAK ÇELENAY</i>	
SB.11 Sistemik Otoimmün Romatizmal Hastalıklarda Pelvik Taban Disfonksiyonu ve İlişkili Faktörler	27
Pelvic Floor Dysfunction And Associated Factors in Systemic Autoimmune Rheumatic Diseases <i>Elif Sena DÜŞGÜN, Zeynep Sinem GÖGEBAKAN, Şükran ERTEN, Şeyda TOPRAK ÇELENAY</i>	
SB.12 Erişkin Başlangıçlı Still Hastalığında Hastalık Algısı, Yorgunluk Şiddeti ve Fiziksel Aktivite Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	28
Investigation of the Relationship Between Illness Perception, Fatigue Severity, and Physical Activity Level in Individuals with Adult-Onset Still's Disease <i>Tuğba ÇİVİ KARAASLAN, Merve COŞAN, Melike Nur CAN, Aysu ORDUKHANLI, Serdal UĞURLU, Ela TARAKÇI</i>	
SB.13 Fibromiyalji Yönetiminde Sanal Gerçeklik: Semptom Kontrolünde Yenilikçi Bir Yaklaşım	29
Virtual Reality in Fibromyalgia Management: An Innovative Approach to Symptom Control <i>Bera NUR, Semanur BİLGİÇ</i>	
SB.14 Anti-TNF-α Kullanan Hastalarda Sağlık Okuryazarlığı ve Tedaviye Uyum Arasındaki İlişki	30
The Relationship Between Health Literacy and Treatment Compliance in Patients Receiving Anti-TNF- α Therapy <i>Emine AKDOĞAN, Yasemin TOKEM, Melih PAMUKCU</i>	

Dergi İletişimi

Posta adresi: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çiğli Ana Yerleşkesi, 35620, Çiğli – İzmir
Web: <http://dergipark.gov.tr/ikcusbfd>
Telefon: 0 232 329 35 35 / 4820 ve 4827
Faks: 0 232 325 33 57

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi yayınıdır.

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, EBSCO (2020 yılından itibaren), ProQuest Central (2016 yılından itibaren), ROAD: The Directory of Open Access Scholarly Resources (2017 yılından itibaren), World Catalogue of Scientific Journal (2016 yılından itibaren), SOBIAD Atıf Dizini (2016 yılından itibaren), Türkiye Atıf Dizini (2021 yılından itibaren), Google Scholar (2016 yılından itibaren), TR Dizin (2024 yılından itibaren) veri tabanlarında indekslenmektedir.

ISSN: 2458-9799

Journal Contact Information

Mailing address: İzmir Kâtip Çelebi University,
Faculty of Health Sciences, Çiğli Main Campus, 35620 Çiğli – İzmir,
Turkey
Website: <http://dergipark.gov.tr/ikcusbfd>
Phone: +90 232 329 35 35 / Extensions: 4820 and 4827
Fax: +90 232 325 33 57

This journal is published by İzmir Kâtip Çelebi University, Faculty of Health Sciences.

İzmir Kâtip Çelebi University Faculty of Health Sciences Journal is indexed in EBSCO (since 2020), ProQuest Central (since 2016), ROAD: The Directory of Open Access Scholarly Resources (since 2017), World Catalogue of Scientific Journal (since 2016), SOBIAD Citation Index (since 2016), Türkiye Citation Index (since 2021), Google Scholar (since 2016), TR Dizin (since 2024).

ISSN: 2458-9799

Sahibi

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi adına Derya
ÖZER KAYA

Onursal Editör / Honorary Editor

Bumin Nuri DÜNDAR

Editör / Editor

Derya ÖZER KAYA

Bölüm Editörleri / Section Editors

Ayşe AKBİYİK	Hemşirelik, Farmasötik Mikrobiyoloji / Nursing, Pharmaceutical Microbiology
Dilek ONGAN	Beslenme ve Diyetetik / Nutrition and Dietetics
Gülşah KANER TOHTAK	Beslenme ve Diyetetik / Nutrition and Dietetics
Hatice YILDIRIM SARI	Hemşirelik / Nursing
Yasemin TOKEM	Hemşirelik / Nursing
İlknur NAZ GÜRŞAN	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Medine YILMAZ	Hemşirelik / Nursing
Melike TEKİNDAL	Sosyal Hizmet / Social Work
Nuray EGELİOĞLU CETİŞLİ	Hemşirelik / Nursing
Turhan KAHRAMAN	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation

Ownership

In the name of the İzmir Kâtip Çelebi University Faculty of Health
Sciences, Derya ÖZER KAYA

Editör Yardımcıları / Co-Editors

Aybüke Cansu KALKAN	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Ayşe BÜYÜKBAYRAM ARSLAN	Hemşirelik / Nursing
Ayşe Nur SONGÜR BOZDAĞ	Beslenme ve Diyetetik / Nutrition and Dietetics
Barış SEVEN	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Buse BAKIR	Beslenme ve Diyetetik / Nutrition and Dietetics
Çağla AYER	Beslenme ve Diyetetik / Nutrition and Dietetics
Damla KARABAY	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Dilek AYAKDAŞ DAĞLI	Hemşirelik / Nursing
Duygu YILDIRIM	Hemşirelik / Nursing
Elvan FELEKOĞLU	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Ezgi BELLİKÇİ KOYU	Beslenme ve Diyetetik / Nutrition and Dietetics
Gamze AĞARTIOĞLU KUNDAKÇI	Hemşirelik / Nursing

Gamze Çalık	Beslenme ve Diyetetik / Nutrition and Dietetics
Gülçin UYANIK	Hemşirelik / Nursing
Gülşenay TAŞ SOYLU	Hemşirelik / Nursing
Gülşen IŞIK	Hemşirelik / Nursing
Kevser Sevik KACMAZ	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Melissa KÖPRÜLÜOĞLU KOÇ	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Merve KURT AYDIN	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Müge KIRMIZI	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Özgün UYSAL	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon / Physiotherapy and Rehabilitation
Pınar DOĞAN	Hemşirelik / Nursing
Seda ÇETİN AVCI	Hemşirelik / Nursing
Simge EVRENOL ÖÇAL	Hemşirelik / Nursing
Tuba YALÇIN	Beslenme ve Diyetetik / Nutrition and Dietetics

Yayın Kurulu / Editorial Board

Ahmet EGE	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Arzu İCAĞASIOĞLU ÇOBAN	Başkent Üniversitesi
Arzu İLÇE	Bolu İzzet Baysal Üniversitesi
Ayşe AKBIYIK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Ayşe BÜYÜKBAYRAM	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Ayşe Nur SONGÜR BOZDAĞ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Barış SEVEN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Berna Nilgün ÖZGÜR SOY URAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Beste ÖZGÜVEN ÖZTORNACI	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Betül AKTAŞ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Betül ÇİÇEK	Erciyes Üniversitesi
Burcu CEYLAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Buse BAKIR	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Çağla AYER	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Damla KARABAY	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Deniz ŞANLI	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Derya UZELLİ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Devrim Can SARAÇ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Dilek ONGAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Ekin Dila TOPALOĞLU ÖREN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Elif ÜNSAL AYDAL	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Elvan FELEKOĞLU	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Esra AKIN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Esra ARDAHAN AKGÜL	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Ezgi BELLİKÇİ KOYU	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Fatih ŞAHİN	Manisa Celal Bayar Üniversitesi

Fatma ELİBOL	Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Ferman ERİM	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Feyza DERELİ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Figen TURAN	Hacettepe Üniversitesi

Yayın Kurulu / Editorial Board

Funda GÜMÜŞ	Dicle Üniversitesi
Funda SOFULU	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Gamze AĞARTIOĞLU KUNDAKÇI	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Gamze YURTDAS DEPBOYLU	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Gözde AKOĞLU	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Guy SIMONEAU	Marquette University
Gül BALTACI	Atlas Üniversitesi
Gülay OYUR ÇELİK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Gülçin UYANIK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Gülşenay TAŞ SOYLU	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Gülşen IŞIK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Habibe ŞAHİN	Erciyes Üniversitesi
Hasibe KADIOĞLU	Marmara Üniversitesi
Hatice YILDIRIM SARI	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
İlknur NAZ GÜRŞAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Jülide Gülizar YILDIRIM DUMAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Leyla BAYSAN ARABACI	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Mağfiret KARA KAŞIKÇI	Atatürk Üniversitesi
Melek ARDAHAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Melike ERTEM	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Merve KURT AYDIN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Murat BEKTAŞ	Dokuz Eylül Üniversitesi
Nilgün SEREMET KÜRKÜLÜ	Akdeniz Üniversitesi
Orhan ÖZTÜRK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Pınar DOĞAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Pınar SERÇEKUŞ AK	Pamukkale Üniversitesi
Sema SAVCI	Acıbadem Üniversitesi
Sevtap GÜNAY UÇURUM	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Simge EVRENOL ÖÇAL	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Tuba YALÇIN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Umut ZİYA KOÇAK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Yasemin AYHAN ÖNCÜ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Yaşar Gül BALTACI	İstanbul Atlas Üniversitesi
Yusuf EMÜK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Zeynep CANLI ÖZER	Akdeniz Üniversitesi

Derleme ve Mizanpaj /Layout Editors

Alperen SEKELER	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Aybike Betül MARAL	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Birön Onur ÜÇÜT	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Büşra DALFIDAN SAYIN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Ece MUTLU SATIL	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Hilal UZUNLAR	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Müge KAPTAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Nur Banu KARACA	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Senemhan YILMAZ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Sevgi TİKTAŞ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Sinem ESKİDEMİR	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Yasemin KARAĞAÇ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

**Derginin Yayınlanması ve Web Sitesi Yönetimi /
Production Managers and Web
Management**

Özgün UYSAL	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Devrim Özge YILMAZ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Merve KESKİN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Yabancı Dil Danışmanı /Foreign Language Consultant

Zuhal ABASIYANIK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Esra ARDAHAN AKGÜL	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Jülide Gülizar YILDIRIM DUMAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Yusuf EMÜK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Betül KELEŞ GÖRDESLİ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Orhan ÖZTÜRK	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Devrim Can SARAÇ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Deniz Şanlı	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Biyoistatistik Danışmanı / Biostatistics Consultant

Ferhan ELMALI	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Medine YILMAZ	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

**Grafik Tasarım Danışmanları / Graphic Design
Consultant**

Uğur BAKAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi
Fikri SALMAN	İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Editöryal Politikalar

- Odak ve Kapsam
- Hakem Değerlendirme Süreci
- Açık Erişim Politikası

Odak ve Kapsam

İKÇÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi tarafından yılda üç kez yayımlanan multidisipliner, hakemli, süreli bir e-dergidir. İKÇÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi sağlık bilimleri ile ilgili klinik ve deneysel özgün araştırma, derleme, olgu sunumu şeklinde hazırlanan makale türünde güncel çalışmaları ve yayınlanmış yazılara ilişkin değerlendirmeleri içeren editöre mektupları kapsar. Dergi sağlık bilimlerinin tüm alanlarında sağlık profesyonellerine ve diğer araştırmacılara yöneliktir. Dergi; yayınladığı makalelerde, konu ile ilgili etik kurallara ve bilimsel standartlara uygun olma ve ticari kaygı gözetmeme şartını aramaktadır.

Bilimsel Danışma Değerlendirme Süreci

Makale gönderimi ve Bilimsel Danışma Kurulu Üyelerinin değerlendirmeleri DergiPark üzerinden elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir. Yayınlamak için gönderilen makalelerin daha önce başka bir yerde yayınlanmamış veya yayınlanmak üzere gönderilmemiş olması gerekir. Eğer makalede daha önce yayınlanmış; alıntı yazı, tablo, resim mevcut ise makale yazarı, yayın hakkı sahibi ve yazarlarından yazılı izin almak ve bunu makalede belirtmek zorundadır.

Bilimsel toplantılarda sunulan özetler, makalede belirtilmesi koşulu ile kabul edilir. Ayrıca, dergilerin özel sayılarında özetleri yayınlanan bildirilere ait ayrıntılı bilginin bildirilmesi gerekmektedir. Dergiye gönderilen makale, biçimsel esaslara uygun ise danışman incelemesinden geçirilip, gerek görüldüğü takdirde, istenen değişiklikler yazarlarca yapıldıktan sonra yayınlanır.

Başvuruyu takiben, makale bir (1) ay içerisinde alanında uzman iki (2) danışman tarafından değerlendirilir. Düzeltme istendiği takdirde yazarlar, gözden geçirilmiş makaleyi iki (2) hafta içerisinde yeniden dergiye gönderirler. Gerekli takdirde bu süre editörün kararıyla uzatılabilir. Hakemler tarafından yapılması istenen düzeltmelerin niteliğine bağlı olarak düzeltilerek tekrar dergiye gönderilen makale üç (3) hafta içerisinde hakemler tarafından değerlendirilir veya editör tarafından hakemlere gönderilmeksizin değerlendirme tamamlanır.

Makale yayınlanmak üzere dergiye gönderildikten sonra yazarlardan hiçbiri, tüm yazarların yazılı izni olmadan yazar listesinden silinemez, ayrıca hiçbir isim, yazar olarak eklenemez ve yazar sırası değiştirilemez.

Açık Erişim Politikası

Bu dergi yayınlanma ile birlikte açık erişimi sağlama politikasını benimsemiştir.

Editorial Policies

- Focus and Scope
- Peer Review Process
- Open Access Policy

Focus and Scope

The Journal of the Faculty of Health Sciences at İzmir Kâtip Çelebi University is a multidisciplinary, peer-reviewed, and periodical e-journal published three times a year by the Faculty of Health Sciences at İzmir Kâtip Çelebi University. The journal includes up-to-date clinical and experimental original research articles, reviews, case reports, and letters to the editor that evaluate previously published works in the field of health sciences.

The journal addresses healthcare professionals and researchers across all disciplines of health sciences. It requires all published articles to comply with relevant ethical principles and scientific standards, and it does not accept publications driven by commercial interests.

Peer Review Process

Manuscript submissions and evaluations by members of the Scientific Advisory Board are carried out electronically via the DergiPark system. Manuscripts submitted for publication must not have been previously published or submitted elsewhere for publication. If the manuscript includes previously published content such as quotations, tables, or images, the author must obtain written permission from the copyright holder and the original authors and explicitly state this within the manuscript.

Abstracts presented at scientific meetings are accepted, provided they are disclosed in the manuscript. Additionally, if the abstracts of conference papers have been published in special issues of journals, detailed information regarding those papers must be provided. If the submitted manuscript complies with the journal's formatting guidelines, it will be reviewed by referees, and—if deemed necessary—revised by the authors before being accepted for publication.

Following submission, the manuscript is reviewed within one (1) month by two (2) field experts. If revisions are requested, authors must resubmit the revised manuscript within two (2) weeks. This period may be extended at the discretion of the editor. Depending on the nature of the revisions requested by the reviewers, the revised manuscript will either be re-evaluated by the referees within three (3) weeks or reviewed directly by the editor without resubmission to the reviewers.

Once a manuscript has been submitted for publication, no author may be removed from the author list, added, or reordered without the written consent of all listed authors.

Open Access Policy

This journal adopts a policy of providing open access immediately upon publication.

EDİTÖRDEN

FROM THE EDITOR

Prof. Dr. Derya ÖZER KAYA

Derya ÖZER KAYA, PhD. Prof

Değerli Okurlar,

Romatolojik hastalıklar, bireylerin fiziksel, psikolojik ve sosyal yaşamını çok boyutlu biçimde etkileyen ve yönetiminde farklı sağlık disiplinlerinin iş birliğini gerektiren ciddi kronik sağlık sorunlarıdır. Bu hastalıkların etkin yönetimi; hasta merkezli, kanıta dayalı ve disiplinler arası yaklaşımların benimsenmesine bağlıdır. Bu anlayışla düzenlenen 2. Romatoloji Sağlık Profesyonelleri Kongresi, "İşimiz, Gücümüz Hastalarımız" ana temasıyla 24–25 Eylül 2026 tarihlerinde İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Hekim Hacı Paşa Konferans Salonu'nda gerçekleştirilmiştir.

Kongre; farklı alanlardaki sağlık profesyonellerini, hekimleri, genç araştırmacıları ve hasta temsilcilerini bir araya getirmiştir. Programda spondiloartritler, inflamatuvar artritler, bağ dokusu hastalıkları, oto-inflamatuvar hastalıklar ve sarkopeni gibi klinik konuların yanı sıra sosyal reçeteleme, sağlık profesyonellerinin yeni becerileri, multidisipliner hasta yönetimi ve romatolojide uzmanlaşma gibi güncel başlıklar yer almıştır.

Kongrenin öne çıkan özelliklerinden biri, romatolojik hastalıkların yönetimini yalnızca hastalık ve tedavi ekseninde değil; beslenme, fiziksel aktivite, fonksiyon, öz yönetim, ilaç uyumu, üreme sağlığı, sosyal katılım ve sağlık okuryazarlığı gibi boyutlarıyla birlikte ele alan bütüncül bakış açısıdır. Yapay zekâ, sosyal medya, akademik okuryazarlık ve ekip yönetimi gibi başlıklar ise sağlık profesyonellerinin değişen rollerini ve yeni becerilerini gündeme taşımıştır.

Hasta merkezli yaklaşım, program boyunca belirleyici bir unsur olmuştur. Farklı hastalık gruplarının ele alındığı oturumlarda sağlık profesyonellerinin görüşlerinin yanı sıra hasta ve hasta derneği temsilcilerinin deneyimlerine de yer verilmiş, böylece bilimsel bilgi ile hasta perspektifi bir araya getirilmiştir. "Gelecek Nesil Tartışıyor: Ben Nasıl Yaklaştırdım" oturumunda ise hekim, diyetisyen, ergoterapist, fizyoterapist ve hemşire bakış açıları aynı klinik yaklaşım çerçevesinde buluşturularak disiplinler arası iş birliğinin önemi vurgulanmıştır.

Sözel bildiri oturumlarında; romatolojik hastalıklarda beslenme, fonksiyon, öz yönetim, fiziksel aktivite, pelvik taban disfonksiyonu, sanal gerçeklik, sağlık okuryazarlığı ve tedaviye uyum gibi alanlardaki güncel araştırmalar sunulmuştur. Kongrenin son bölümü ise romatolojide uzmanlaşmanın geleceğine ayrılmış; romatoloji hemşireliği sertifikasyonu, romatolojik rehabilitasyon eğitimi ile ulusal ve uluslararası destek ve fırsatlar ele alınarak özellikle genç sağlık profesyonellerine mesleki ve akademik gelişim açısından yol gösterici bir perspektif sunulmuştur.

Dear Readers,

Rheumatic diseases are serious chronic health conditions that affect individuals' physical, psychological, and social lives in many dimensions and require collaboration among different health disciplines in their management. Effective management of these diseases depends on adopting patient-centered, evidence-based, and interdisciplinary approaches. In line with this understanding, the 2nd Rheumatology Health Professionals Congress, held under the main theme "Our Work, Our Strength, Our Patients" took place on 24–25 September 2026 at the Hekim Hacı Paşa Conference Hall of İzmir Kâtip Çelebi University.

The congress brought together health professionals from different fields, physicians, young researchers, and patient representatives. In addition to clinical topics such as spondyloarthritis, inflammatory arthritis, connective tissue diseases, autoinflammatory diseases, and sarcopenia, the program covered current subjects such as social prescribing, new skills for health professionals, multidisciplinary patient management, and specialization in rheumatology.

One of the congress's distinguishing features was its holistic perspective, which addressed the management of rheumatic diseases not only in terms of disease and treatment but also through nutrition, physical activity, function, self-management, medication adherence, reproductive health, social participation, and health literacy. Topics such as artificial intelligence, social media, academic literacy, and team management also brought the changing roles and new skills of health professionals to the agenda.

The patient-centered approach was a defining element throughout the program. In sessions addressing different disease groups, the views of health professionals were complemented by the experiences of patients and patient association representatives, bringing scientific knowledge and the patient perspective together. In the session "The Next Generation Discusses: How Would I Approach It?", the perspectives of a physician, dietitian, occupational therapist, physiotherapist, and nurse were brought together within the same clinical framework, underscoring the importance of interdisciplinary collaboration.

In the oral presentation sessions, current research was presented in areas such as nutrition, function, self-management, physical activity, pelvic floor dysfunction, virtual reality, health literacy, and treatment adherence in rheumatic diseases. The final part of the congress was devoted to the future of specialization in rheumatology; rheumatology nursing certification, rheumatologic rehabilitation training, and national and international support and opportunities were discussed, offering young health professionals a guiding perspective on professional and academic development.

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, fakültemiz tarafından yılda üç sayı (Ocak, Mayıs ve Eylül) yayımlanan; multidisipliner, hakemli ve çift-kör değerlendirme sistemiyle çalışan sürekli bir yayındır. Dergi, sağlık bilimleri alanındaki bilimsel çalışmaları ulusal ve uluslararası tüm sağlık profesyonellerine ulaştırmayı hedeflemektedir; TR Dizin, EBSCO, ProQuest Central ve Google Scholar gibi veri tabanlarında taranmaktadır. Hemşirelik, beslenme ve diyetetik, fizyoterapi ve rehabilitasyon ile sosyal hizmet bölümlerini bünyesinde barındıran fakültemizin diğer sağlık bilimleri profesyonellerini de kapsayan bütüncül ve disiplinler arası bakış açısı, derginin yapısında da karşılığını bulmaktadır. Bu ek sayı, kongrenin disiplinler arası ruhunu dergimizin bilimsel zemini ile buluşturmaktadır.

İki gün süren kongrede 10 bilimsel oturum ve 2 sözel bildiri oturumu gerçekleştirilmiş; 42 konuşmacı, 22 moderatör ve 200'den fazla katılımcı yer almıştır. Kongrede sunulan konuşma ve sözel bildiri özetleri, dergimizin Eylül 2026 ek sayısında yayımlanmak üzere derlenmiştir. Bu ek sayıda, romatoloji alanındaki güncel bilgi ve yaklaşımları ele alan 16 konuşma özeti ile özgün araştırmalara dayanan 14 sözel bildiri özeti okuyucuyla buluşmaktadır.

Değerli katkılarıyla kongremizi zenginleştiren tüm bilim insanlarına, sağlık profesyonellerine, hasta ve hasta derneği temsilcilerine, genç araştırmacılara ve katılımcılara teşekkür ederim. Kongrede paylaşılan bilgi, deneyim ve bilimsel çalışmaların; yeni araştırmalara, disiplinler arası iş birliklerine ve romatolojik hastalıkların bakımında hasta merkezli yaklaşımların gelişmesine katkı sağlamasını dilerim.

The İzmir Kâtip Çelebi University Faculty of Health Sciences Journal is a peer-reviewed, multidisciplinary periodical published by our faculty three times a year (January, May, and September), employing a double-blind review system. The journal aims to bring scientific work in the field of health sciences to health professionals nationally and internationally, and it is indexed in databases such as TR Dizin, EBSCO, ProQuest Central, and Google Scholar. The holistic and interdisciplinary outlook of our faculty, which hosts the departments of Nursing, Nutrition and Dietetics, Physiotherapy and Rehabilitation, and Social Work while also embracing other health science professionals, is reflected in the structure of the journal as well. This supplement brings the interdisciplinary spirit of the congress together with the scientific foundation of our journal.

The two-day congress comprised 10 scientific sessions and 2 oral presentation sessions, with 42 speakers, 22 moderators, and more than 200 participants. The abstracts of the talks and oral presentations delivered at the congress have been compiled for publication in the September 2026 supplement of our journal. This supplement presents 16 abstracts of talks addressing current knowledge and approaches in rheumatology, together with 14 abstracts of oral presentations based on original research.

I would like to thank all scientists, health professionals, patient and patient association representatives, young researchers, and participants who enriched our congress with their valuable contributions. I hope that the knowledge, experience, and scientific work shared at the congress will contribute to new research, interdisciplinary collaboration, and the advancement of patient-centered approaches in the care of rheumatic diseases.

KOMİTE VE KURULLAR

Kongre Başkanları:	Prof. Dr. Gülşah KANER Doç. Dr. Deniz BAYRAKTAR
Kongre Sekreteryası:	Arş. Gör. Dr. Gamze ÇALIK Arş. Gör. Dr. Nur Banu KARACA
Düzenleme Komitesi:	Prof. Dr. Deran OSKAY Prof. Dr. Gülşah KANER Prof. Dr. Yasemin TOKEM Prof. Dr. Yeter KİTİŞ Doç. Dr. Deniz BAYRAKTAR Doç. Dr. Devrim Can SARAÇ Doç. Dr. Oğuzhan METE Doç. Dr. Özgül ÖZTÜRK Dr. Öğr. Üyesi Demet GÜNEŞ Dr. Öğr. Üyesi Gamze Gülsün PALA Dr. Öğr. Üyesi Nurten Gizem TÖRE Dr. Öğr. Üyesi Şerife AKPINAR ŞENTÜRE Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ÇİVİ KARAASLAN Öğr. Gör. Betül BAHAR Arş. Gör. Dr. Gamze ÇALIK Arş. Gör. Dr. Nur Banu KARACA Arş. Gör. Beyza ARI GEDİK Uzm. Dyt. Gülay SEZGİN Uzm. Dyt. İrem MERAL Uzm. Dyt. Nevin BORZAN Uzm. Erg. Emirhan KARAKUŞ Uzm. Fzt. Ceyda SUSAM Uzm. Hem. Deniz DELİKKAYA

COMMITTEES AND BOARDS

Congress Presidents:	Prof. Dr. Gülşah KANER Assoc. Prof. Dr. Deniz BAYRAKTAR
Congress Secretariat:	Res. Assist. Dr. Gamze ÇALIK Res. Assist. Dr. Nur Banu KARACA
Organizing Committee	Prof. Dr. Deran OSKAY Prof. Dr. Gülşah KANER Prof. Dr. Yasemin TOKEM Prof. Dr. Yeter KİTİŞ Assoc. Prof. Dr. Deniz BAYRAKTAR Assoc. Prof. Dr. Devrim Can SARAÇ Assoc. Prof. Dr. Oğuzhan METE Assoc. Prof. Dr. Özgül ÖZTÜRK Assist. Prof. Dr. Demet GÜNEŞ Assist. Prof. Dr. Gamze Gülsün PALA Assist. Prof. Dr. Nurten Gizem TÖRE Assist. Prof. Dr. Şerife AKPINAR ŞENTÜRE Assist. Prof. Dr. Tuğba ÇİVİ KARAASLAN Lect. Betül BAHAR Res. Assist. Dr. Gamze ÇALIK Res. Assist. Dr. Nur Banu KARACA Res. Assist. Beyza ARI GEDİK Gülay SEZGİN, MSc, Dietitian İrem MERAL, MSc, Dietitian Nevin BORZAN, MSc, Dietitian Emirhan KARAKUŞ, MSc, OT Ceyda SUSAM, MSc, PT Deniz DELİKKAYA, MSc, Nurse

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Ayşe ÖZKARAMAN
Prof. Dr. Deran OSKAY
Prof. Dr. Fatma İlknur ÇINAR
Prof. Dr. Fisun ŞENUZUN AYKAR
Prof. Dr. Güler BALCI ALPARSLAN
Prof. Dr. Gülşah KANER
Prof. Dr. Gülsüm Nihal ÇÜRÜK
Prof. Dr. Hatice MERT
Prof. Dr. Melahat AKGÜN KOSTAK
Prof. Dr. Nazan KILIÇ AKÇA
Prof. Dr. Recı MESERİ
Prof. Dr. Seda PEHLİVAN
Prof. Dr. Serap PARLAR KILIÇ
Prof. Dr. Yeter KİTİŞ
Doç. Dr. Deniz BAYRAKTAR
Doç. Dr. Devrim Can SARAÇ
Doç. Dr. Esra OKSEL
Doç. Dr. Eylül Pınar KISA
Doç. Dr. Filiz ÖZEL ÇAKIR
Doç. Dr. Gökçe SOYSAL
Doç. Dr. Müşerrefe Nur KELEŞ
Doç. Dr. Nilgün SEREMET KÜRKÜ
Doç. Dr. Oğuzhan METE
Doç. Dr. Özgül ÖZTÜRK
Doç. Dr. Seda ÇİFTÇİ
Doç. Dr. Sedat ARSLAN
Doç. Dr. Serap ÖZER
Doç. Dr. Sevil KARAHAN YILMAZ
Doç. Dr. Songül BAĞLAN YENTÜR
Doç. Dr. Vildan KOCATEPE
Dr. Öğr. Üyesi Demet GÜNEŞ
Dr. Öğr. Üyesi Gamze Gülsüm PALA
Dr. Öğr. Üyesi Merve KARAPINAR
Dr. Öğr. Üyesi Rüksan ÇEHRELİ
Dr. Öğr. Üyesi Sezgi KIZILIRMAK
Dr. Öğr. Üyesi Şerife AKPINAR ŞENTÜRE
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba ÇİVİ KARAASLAN
Öğr. Gör. Dr. Keriman AYTEKİN KANADLI
Öğr. Gör. Betül BAHAR
Öğr. Gör. Tayfun IŞIK
Arş. Gör. Dr. Gamze ARIN BAL
Arş. Gör. Dr. Gamze ÇALIK
Arş. Gör. Dr. Nur Banu KARACA
Arş. Gör. Dr. Selin BAYRAM
Arş. Gör. Beyza ARI GEDİK
Arş. Gör. Miraç BULUT
Arş. Gör. Sedanur GÜNGÖR
Arş. Gör. Sinan BURAN
Uzm. Dyt. Gülay SEZGİN
Uzm. Dyt. İrem MERAL
Uzm. Dyt. Nevin BORZAN
Uzm. Erg. Emirhan KARAKUŞ
Uzm. Fzt. Ceyda SUSAM
Uzm. Hem. Deniz DELİKKAYA

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Ayşe ÖZKARAMAN
Prof. Dr. Deran OSKAY
Prof. Dr. Fatma İlknur ÇINAR
Prof. Dr. Fisun ŞENUZUN AYKAR
Prof. Dr. Güler BALCI ALPARSLAN
Prof. Dr. Gülşah KANER
Prof. Dr. Gülsüm Nihal ÇÜRÜK
Prof. Dr. Hatice MERT
Prof. Dr. Melahat AKGÜN KOSTAK
Prof. Dr. Nazan KILIÇ AKÇA
Prof. Dr. Recı MESERİ
Prof. Dr. Seda PEHLİVAN
Prof. Dr. Serap PARLAR KILIÇ
Prof. Dr. Yeter KİTİŞ
Assoc. Prof. Dr. Deniz BAYRAKTAR
Assoc. Prof. Dr. Devrim Can SARAÇ
Assoc. Prof. Dr. Esra OKSEL
Assoc. Prof. Dr. Eylül Pınar KISA
Assoc. Prof. Dr. Filiz ÖZEL ÇAKIR
Assist. Prof. Dr. Gökçe SOYSAL
Assoc. Prof. Dr. Müşerrefe Nur KELEŞ
Assoc. Prof. Dr. Nilgün SEREMET KÜRKÜ
Assoc. Prof. Dr. Oğuzhan METE
Assoc. Prof. Dr. Özgül ÖZTÜRK
Assoc. Prof. Dr. Seda ÇİFTÇİ
Assoc. Prof. Dr. Sedat ARSLAN
Assoc. Prof. Dr. Serap ÖZER
Assist. Prof. Dr. Sevil KARAHAN YILMAZ
Assoc. Prof. Dr. Songül BAĞLAN YENTÜR
Assoc. Prof. Dr. Vildan KOCATEPE
Assist. Prof. Dr. Demet GÜNEŞ
Assist. Prof. Dr. Gamze Gülsüm PALA
Assist. Prof. Dr. Merve KARAPINAR
Assist. Prof. Dr. Rüksan ÇEHRELİ
Assist. Prof. Dr. Sezgi KIZILIRMAK
Assist. Prof. Dr. Şerife AKPINAR ŞENTÜRE
Assist. Prof. Dr. Tuğba ÇİVİ KARAASLAN
Lect. Dr. Keriman AYTEKİN KANADLI
Lect. Betül BAHAR
Lect. Tayfun IŞIK
Res. Assist. Dr. Gamze ARIN BAL
Res. Assist. Dr. Gamze ÇALIK
Res. Assist. Dr. Nur Banu KARACA
Res. Assist. Dr. Selin BAYRAM
Res. Assist. Beyza ARI GEDİK
Res. Assist. Miraç BULUT
Res. Assist. Sedanur GÜNGÖR
Res. Assist. Sinan BURAN
Gülay SEZGİN, MSc, Dietitian
İrem MERAL, MSc, Dietitian
Nevin BORZAN, MSc, Dietitian
Emirhan KARAKUŞ, MSc, OT
Ceyda SUSAM, MSc, PT
Deniz DELİKKAYA, MSc, Nurse

BİLİMSEL PROGRAM / SCIENTIFIC PROGRAM

24 EYLÜL 2026, PERŞEMBE		İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ HEKİM HACI PAŞA KONFERANS SALONU	
08:30-09:00	KAYIT		
09:00-09:45	AÇILIŞ		
	Dans Gösterisi	İKÇÜ Dans Topluluğu	
	İKÇÜ Rektörü (Teşrifleri Halinde)	Prof. Dr. Mustafa BALCI	
	İKÇÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı	Prof. Dr. Derya ÖZER KAYA	
	Kongre Başkanı	Prof. Dr. Gülşah KANER	
09:45-10:00	GÜNAYDIN KAHVESİ		
10:00-11:30	Birlikte Güçlüyüz		
	Romatoloji Sağlık Profesyonelleri Derneği Başkanı	Deniz BAYRAKTAR	
	Romatoloji Hemşireleri Derneği Başkanı	Deniz DELİKKAYA	
	The Emerging EULAR Network (EMEUNET) Türkiye Temsilcisi	Tuğba İZCİ DURAN	
	Çocuk Romatoloji Derneği Temsilcisi	Erbil ÜNSAL	
	ASIF ve ASHAD Temsilcisi	Tuncay DURUÖZ	
	BEFEMDER Başkan Yardımcısı	Emsal SARAL	
	PAHSSc Derneği Başkanı	Meltem AK	
11:30-12:30	Spondiloartritler Moderatörler: Tuncay DURUÖZ & İlknur NAZ GÜRŞAN		
	Çocuklar da Spondiloartrit Olur	Özge GÜCENMEZ (Çocuk Romatolog)	
	Her Şeyin Başı Mikrobiyot	Gülşah SEZGİN (Diyetisyen)	
	Olmazsa Olmaz: Fiziksel Aktivite	Nur Banu KARACA (Fizyoterapist)	
	Tüm Bunlar Bizim İçin Ne Anlama Geliyor?	Şenay ÖZGÜNER (ASHAD Yönetim Kurulu Üyesi)	
12:30-13:30	ÖĞLE ARASI		
13:30-14:30	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU - 1 Moderatörler: Mehmet ÖZKESKİN & Vildan KOCATEPE		
	Kritik Durumdaki Sistemik Lupus Eritematosus Hastaları İçin Hedefe Yönelik Beslenme: Organ Temelli Çerçeve	Nevin BORZAN	
	Psöriatik Artrit Beslenme Yaklaşımları: Güncel Kanıtlar ve Geleceğe Yönelik Perspektifler	Damla OĞUZ YILMAZ	
	Ankilozan Spondilitli Bireylerde Performans Temelli Fonksiyonel Değerlendirme: Sırt Performans Ölçeği'nin Klinik Kullanılabilirliği	Gamze Gülsün PALA	
	Türkçe QuickDASH Anketinin El Osteoartriti Bireylerde Duruöz El İndeksi ile Yakınsak Geçerliliğinin Değerlendirilmesi	Ebru YILDIRIM	
	Sistemik Sklerozlu Yetişkinlerde Öz Yönetim Literatürünün Hedef, Alan ve Mekanizma Eksentlerinde Haritalandırılması	Emre ŞAHİN	
	Romatizmal Hastalıklarda Hemşire Liderliğinde Bakımın Hasta Sonuçlarına Etkisi: Sistemik Derleme	Berken AKIN	
	Aksiyal Spondiloartrit Hastalık Aktivitesi, Omurga Hareketliliği ve Santral Sensitizasyon İlişkisi	Janan HOSSEINZADGAN	
14:30-15:30	Yaygın Sorunumuz Sarkopeni Moderatörler: Recı MESERİ & Turhan KAHRAMAN		
	İlaçlar Güçsüzlük Yapar mı?	Sercan GÜCENMEZ (Romatolog)	
	Kası Korumak Mutfakta mı Başlamalı?	Seda ÇİFTÇİ (Diyetisyen)	
	İşleyen Demir İşildar mı?	Özgü ÖZTÜRK (Fizyoterapist)	
	Tutun Kollarımdan Düşerim Şimdi	Zeynep Beyza KUŞVA (Fizyoterapist)	
15:30-16:00	ARA		
16:00-17:00	İnflamatuvar Artritler Moderatörler: Gülşah KANER & Deran OSKAY		
	Eklemden Yangın, Tabakta Çözüm	Gamze ÇALIK (Diyetisyen)	
	Yorgunum Dostlarım Yorgunum Yorgun	Tuğba KOÇAK (Hemşire)	
	Elin İnce Ayan	Başak ERGÜN (Ergoterapist)	
	Tüm Bunlar Bizim İçin Ne Anlama Geliyor?	Yeter KİTİŞ (RA Hastası/Hemşire)	
17:00-17:45	Sosyal Reçeteleme Moderatörler: Hatice YILDIRIM SARI & Melike TEKİNDAL		
	Sanatı Reçetelemek	Gamze ARIN BAL (Fizyoterapist)	
	Romatolojik Hastalıklarda Yaratıcı Drama	Ahmet EGE (Sosyal Hizmet Uzmanı)	
	Aileden Topluma	Keriman AYTEKİN KANADLI (Hemşire)	
18:00-19:30	ROMPROFDER GENEL KURULU		

2. ROMATOLOJİ SAĞLIK PROFESYONELLERİ KONGRESİ		24-25 Eylül 2026
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Hekim Hacı Paşa Kon. Sal.		
		
25 EYLÜL 2026, CUMA		İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ HEKİM HACI PAŞA KONFERANS SALONU
09:00-10:00	Her Yönüyle Bağ Dokusu Hastalıkları Moderatörler: Betül TAŞPINAR & Şeyda TOPRAK ÇELENAY Cinsel Fonksiyonlar Fiziksel Fonksiyonlar Tüm Bunlar Bizi İçin Ne Anlama Geliyor?	Emrah SONBAHAR (Ürolog) Emirhan KARAKUŞ (Ergoterapist) Meltem AK (PAHSSc Demegil Başkanı)
10:00-10:30		İZMİR GEVREĞİ
10:30-11:30	Sağlık Profesyonellerinin Yeni Becerileri Moderatörler: Mehmet AKMAN & Hatice MERT Yapay Zeka: Dost mu Düşman mı? Sosyal Medya: Reklamın İyisi Kötüsü Olur mu? Akademik Okur-Yazarlık: Akademisyen Olmaya Gerekli mi? Ekip Yönetimi: Kaosu Düzene Çevirmek	Devrim Can SARAC (Fizyoterapist) Sedat ARSLAN (Diyetisyen) Turhan KAHRAMAN (Fizyoterapist) Emine AKDOĞAN (Hemşire)
11:30-12:30	Gelecek Nesil Tartışıyor: Ben Nasıl Yaklaşırdım Moderatörler: Yasemin TOKEM & Sultan BAŞTÜRK Hekim Bakışı Diyetisyen Bakışı Ergoterapist Bakışı Fizyoterapist Bakışı Hemşire Bakışı	Beril ERTEKİN İrem MERAL Ceren PALALI Eren BAŞKAN Aleya YAVUZ
12:30-13:30		ÖĞLE ARASI
13:30-14:30	SÖZEL BİLDİRİ OTURUMU - 2 Moderatörler: Oğuzhan METE & Tuğçe ÖZEN ULUDAĞ Romatolojik Hastalıklarda İmmünnütrisyonel İndeksler: Beslenme Taramasından Klinik Prognosa Romatoid Artrit Beslenme Araştırmalarının Son On Yıllık Bibliyometrik ve Görsel Haritalama Analizi Fibromiyalji Kadınlarında Semptom Şiddetinin El Kavrama Kuvveti ve Fonksiyonel Kapasite ile İlişkisi: Pilot Çalışma Sistemik Otoimmün Romatizmal Hastalıklarda Pelvik Taban Disfonksiyonu ve İlişkili Faktörler Erişkin Başlangıçlı Still Hastalığında Hastalık Algısı, Yorgunluk Şiddeti ve Fiziksel Aktivite Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Fibromiyalji Yönetiminde Sanal Gerçeklik: Semptom Kontrolünde Yenilikçi Bir Yaklaşım Anti-TNF-α Kullanan Hastalarda Sağlık Okuryazarlığı ve Tedaviye Uyum Arasındaki İlişki	Ezgi Ruken DEMİR Asude ZEYBEK Beyza AVCİ Zeynep Sinem GÖĞEBAKAN Merve COŞAN Bera NUR Emine AKDOĞAN
14:30-15:30	Oto-İnflamatuvar Hastalıklar Moderatörler: Ela TARAĞCI & Önar GERCİK Hastalık Yönetiminde En Büyük Müttefik – İlaç Uyumu İmmün Sistem Gelişiminde Beslenmenin Rolü Nerede Hareket Orada Bereket mi? Tüm Bunlar Bizi İçin Ne Anlama Geliyor?	Ayşe ÖZKARAMAN (Hemşire) Çağla AYER (Diyetisyen) Sinan BURAN (Fizyoterapist) Emsal SARAL (BEFEMDER Başkan Yardımcısı)
15:30-16:00		İZMİR LOKMASI İKRAMI
16:00-17:00	Romatolojide Uzmanlaşma Yolculuğu Moderatörler: Erkan SANMAK & Derya ÖZER KAYA Romatoloji Hemşireliği Sertifikasyonu Yolunda Emin Adımlarla Fizyoterapi Eğitiminde Dönüm Noktası: Romatolojik Rehabilitasyon Anabilim Dalı EULAR Destekleri ve Fırsatları Ulusal Destekler ve Fırsatlar	Deniz DELİKKAYA (Hemşire) Nurten Gizem TORE (Fizyoterapist) Şerife AKPINAR ŞENTÜRE (Diyetisyen) Miraç BULUT (Diyetisyen)
17:00-17:30		KAPANIŞ

KONUŞMA ÖZETİ**Her Şeyin Başı Mikrobiyota****Gülay SEZGİN¹**¹ Taksim Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye**ÖZET**

Spondiloartrit (SpA) hastalarında bağırsak mikrobiyota kompozisyonunda meydana gelen değişiklikler ve beslenme müdahalelerinin mikrobiyota üzerindeki etkileri, hastalığın yönetimi açısından giderek artan bir ilgi görmektedir. SpA hastalarının bağırsak mikrobiyotasında alfa çeşitliliği azalmıştır. Yanı sıra proinflamatuvar bakteriler (*Streptococcus*, *Proteobacteria*, *Enterobacteriaceae*) artarken antiinflamatuvar ve bariyer koruyucu bakterilerin (*Lactobacillaceae*, *Bifidobacterium*, *Faecalibacterium*) azaldığı birden çok çalışmada gösterilmiştir. Mendel rastgeleleştirme çalışmaları *Actinobacteria* sınıfı ile SpA arasında güçlü bir nedensel ilişki saptamıştır. Gözlemsel çalışmalarda düşük omega-3 ve lif tüketiminin yüksek hastalık aktivitesi ile ilişkili olduğu belirtilmiştir; ancak SpA hastalarında bu besin öğelerinin mikrobiyota üzerindeki etkileri henüz araştırılmamıştır. Bütirik asidin hem mikrobiyota düzenleyici hem de immünmodülatör özellikleriyle SpA patogenezi baskılayabileceği hayvan çalışmalarında gösterilmiştir ancak klinik çalışmalar yetersizdir. Konvansiyonel probiyotiklerin klinik olarak etkisiz olduğu gösterilmiş; buna karşın kısa süreli otoprobiyotik (*Escherichia faecium*) tedavisinin entezit indeksini azalttığı bildirilmiştir. Spondiloartrit yönetiminde mikrobiyota hedefli müdahaleler terapatik potansiyel taşımaktadır. Ancak beslenme müdahalelerinin, bütirik asit ve otoprobiyotik kullanımının mikrobiyota ve SpA hastalık aktivitesi ve klinik etkisi üzerine kanıtlar henüz yetersizdir.

Anahtar Kelimeler: Aksiyal spondiloartrit, disbiyoz, diyet terapi, gastrointestinal mikrobiyom, mikrobiyota.

It All Starts with the Microbiota**ABSTRACT**

Changes in gut microbiota composition and the effects of nutritional interventions on the microbiota in patients with spondyloarthritis (SpA) have attracted increasing attention in terms of disease management. Alpha diversity is reduced in the gut microbiota of SpA patients. Furthermore, multiple studies have shown an increase in pro-inflammatory bacteria (*Streptococcus*, *Proteobacteria*, *Enterobacteriaceae*) while anti-inflammatory and barrier-protective bacteria (*Lactobacillaceae*, *Bifidobacterium*, *Faecalibacterium*) decrease. Mendelian randomized studies have found a strong causal relationship between SpA and *Actinobacteria* class. Observational studies have indicated that low omega-3 and fiber intake is associated with high disease activity; however, the effects of these nutrients on the microbiota in SpA patients have not yet been investigated. While animal studies support the idea that butyric acid, with its microbiota-regulating and immunomodulatory properties, can suppress SpA pathogenesis, clinical studies are insufficient. Conventional probiotics have been shown to be clinically ineffective; However, short-term treatment with autoprobiotics (*Escherichia faecium*) has been reported to reduce the enthesitis index. Microbiota-targeted approaches have therapeutic potential in the management of SpA. However, evidence regarding the effects of nutritional interventions, butyric acid, autoprobiotics on microbiota and SpA disease activity and clinical outcomes is still insufficient.

Keywords: Axial spondyloarthritis, dysbiosis, diet therapy, gastrointestinal microbiome, microbiota.

KONUŞMA ÖZETİ**Olmazsa Olmaz: Fiziksel Aktivite****Nur Banu KARACA¹**¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir, Türkiye**ÖZET**

Spondiloartrit (SpA), ortak klinik, genetik ve görüntüleme özellikleri gösteren kronik inflamatuvar romatizmal hastalıklar grubudur ve baskın tutulum özelliklerine göre aksiyal ve periferik SpA olarak sınıflandırılmaktadır. SpA yönetiminde temel amaç, semptomları ve hastalık aktivitesini kontrol altına alırken fiziksel fonksiyonu, katılımı ve sağlıklı ilişkili yaşam kalitesini korumaktır. Bu hedefe ulaşmada farmakolojik ve non-farmakolojik yaklaşımların birlikte yürütülmesi esastır.

SpA'nın non-farmakolojik yönetiminde fiziksel aktivite önemli bir yere sahip olup, mevcut kanıtların önemli bir bölümü yapılandırılmış egzersiz uygulamalarına dayanmaktadır. Düzenli egzersizin hastalık aktivitesi, ağrı, yorgunluk, mobilite, fonksiyon, kardiyovasküler uygunluk ve yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkileri gösterilmiştir. Güncel kanıtlar aerobik, kuvvetlendirme, esneklik ve nöromotor egzersizlerin güvenle uygulanabileceğini desteklemektedir. Ancak literatürdeki heterojenite nedeniyle belirli bir egzersiz türünün diğerine üstünlüğünü göstermek için kanıtlar yetersizdir. Egzersizin dozunun ve sürdürülebilirliğinin de önemli olduğu unutulmamalı; egzersiz reçetesi bireyin hastalık özellikleri, fiziksel kapasitesi, semptomları, gereksinimleri ve tercihleri doğrultusunda bireyselleştirilmelidir. Fiziksel aktivite ve egzersizin uzun dönemde sürdürülebilmesi için hasta eğitimi ve öz-yönetimin desteklenmesi de önem taşımakta; bireyin hastalığına ilişkin bilgi ve farkındalığının artırılması, fiziksel aktivite yönetimine aktif katılımının sağlanması ve uzun dönemde sağlıklı yaşam davranışlarının sürdürülmesine katkı sağlamaktadır.

Bununla birlikte, fiziksel aktivite yapılandırılmış egzersizden daha geniş bir kavramdır. Güncel EULAR yaklaşımı, fiziksel aktivitenin artırılmasının yanında sedanter geçirilen sürenin azaltılmasını da hareket davranışının önemli bir bileşeni olarak ele almaktadır. Böylece hedef, yalnızca yapılandırılmış egzersiz seansları oluşturmak değil, günlük yaşamın bütününde hareketi artırmaktır. Fiziksel aktivitenin sürdürülebilir hale getirilmesinde bireysel, hastalıkla ilişkili, sosyal ve çevresel engellerin belirlenmesi ve davranış değişikliğinin desteklenmesi önemlidir. SpA yönetiminde fiziksel aktivite bir seçenek değil, tedavinin olmazsa olmaz bir bileşenidir.

Anahtar Kelimeler: Aksiyal spondiloartrit, egzersiz, fiziksel aktivite, rehabilitasyon, sedanter davranış.

The Essential Component: Physical Activity**ABSTRACT**

Spondyloarthritis (SpA) comprises chronic inflammatory rheumatic diseases sharing clinical, genetic, and imaging features and is classified as axial or peripheral SpA according to predominant manifestations. The primary goal of SpA management is to preserve physical function, participation, and health-related quality of life while controlling symptoms and disease activity. This requires integrating pharmacological and non-pharmacological approaches.

Physical activity plays an important role in the non-pharmacological management of SpA, with much evidence focusing on structured exercise interventions. Regular exercise has beneficial effects on disease activity, pain, fatigue, mobility, function, cardiovascular fitness, and quality of life. Evidence supports the safe implementation of aerobic, strengthening, flexibility, and neuromotor exercises. However, heterogeneity in the literature limits evidence for the superiority of any specific exercise type. Exercise dose and sustainability should be considered, and exercise prescription should be individualized according to disease characteristics, physical capacity, symptoms, needs, and preferences. Patient education and self-management support are essential for long-term adherence to physical activity and exercise, enhancing disease-related knowledge and awareness, active involvement in physical activity management, and maintenance of healthy lifestyle behaviors.

Nevertheless, physical activity is broader than structured exercise. The EULAR approach considers reducing sedentary time, alongside increasing physical activity, an important component of movement behavior. Therefore, the goal is not merely to provide structured exercise sessions, but to increase movement throughout daily life. Identifying individual, disease-related, social, and environmental barriers and supporting behavioral change are important for making physical activity sustainable. In SpA management, physical activity is not optional but an essential component of treatment.

Keywords: Axial spondyloarthritis, exercise, physical activity, rehabilitation, sedentary behavior.

KONUŞMA ÖZETİ**Hastaların Gözünden: Tüm Bunlar Bizim için Ne Anlama Geliyor?****Şenay ÖZGÜNER¹**¹ Ankilozan Spondilit Hasta Derneği (ASHAD), Türkiye**ÖZET**

Ankilozan spondilit, omurgadan tüm hayata uzanan; bireylerin ekonomik, sosyal ve aile yaşamlarını etkileyen bir hastalıktır. Hastalığın gerçek ağırlığı yalnızca laboratuvar sonuçlarında veya görüntülemelerde değil, hastanın günlük yaşamında da görülebilir. Ankilozan spondilitli bir hasta için günün ilk sorusu, bedeninin izin verdiği ölçüde hareket edebilmektir. Basit davranışlar hasta için güne başlamadan önce verilen küçük duygusal ve bedensel mücadelelere dönüşerek psikolojik dünyasını da etkileyebilir. Hastalık ilerledikçe bazı hastalar sosyal yaşamlarını kendi bedenlerinin izin verdiği ölçüde planlamaya başlayabilir ve zamanla kişinin hayatından yalnızca aktiviteler değil, spontane olabilme özgürlüğü de çıkabilir. Kronik ağrı, hareket kısıtlılığı, yorgunluk ve beden algısındaki değişiklikler kişinin kendisini nasıl gördüğünü etkileyerek aile ve mahremiyet yaşamında sorunlara yol açabilir. Ankilozan spondilitli bireylerin ağrı, sabah tutukluğu ve fonksiyonları değerlendirilirken hastalığın yaşamlarından neleri aldığını da değerlendirilmelidir. Amaç, hastaların yalnızca daha az ağrı yaşamasını değil, daha uzun ve kaliteli bir yaşam sürmesini sağlamak olmalıdır. Ankilozan Spondilit Hasta Derneği (ASHAD), hastaların sesini duyurmak, yaşadıkları sorunları görünür kılmak, yalnız olmadıklarını hissettirmek, doğru bilgiye ulaşmalarını desteklemek ve hasta ile sağlık profesyonelleri arasında güçlü bir iletişim kurulmasına katkı sağlamak amacıyla kurulmuştur. Derneğin temel amacı, ankilozan spondilitli bireyler için umut ve güç olmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ankilozan spondilit, hasta dernekleri, hasta perspektifi, yaşam kalitesi.

From Patient Perspective: What Does All This Mean for Us?**ABSTRACT**

Ankylosing spondylitis is a disease that extends beyond the spine, affecting individuals' economic, social, and family lives. The true burden of the disease is reflected not only in laboratory findings or imaging results but also in patients' daily lives. For individuals with ankylosing spondylitis, even simple activities may become physical and emotional challenges, affecting their psychological well-being. As the disease progresses, patients may begin to plan their social lives around their physical limitations, gradually losing not only activities but also the freedom to be spontaneous. Chronic pain, mobility limitations, fatigue, and changes in body image may affect how individuals perceive themselves and may create difficulties in family and intimate relationships. Therefore, assessment should extend beyond pain, morning stiffness, and physical function to consider what the disease takes away from patients' lives. The goal should be not only to reduce pain but also to enable individuals with ankylosing spondylitis to live longer and with a better quality of life. The Ankylosing Spondylitis Patient Association (ASHAD) aims to make patients' voices heard, raise awareness of their challenges, help them feel less alone, support access to reliable information, and strengthen communication between patients and healthcare professionals. Above all, the association strives to provide hope and empowerment for individuals living with ankylosing spondylitis.

Keywords: Ankylosing spondylitis, patient associations, patient perspective, quality of life.

KONUŞMA ÖZETİ**İşleyen Demir Işıldar mı?****Özgül ÖZTÜRK¹**¹ Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye**ÖZET**

Sarkopeni günümüzde başta düşük kas kuvveti olmak üzere azalmış kas kütlesi ve bozulmuş fiziksel performansla karakterize ilerleyici bir iskelet kası hastalığı olarak ele alınmaktadır. European Working Group on Sarcopenia in Older People, düşük kas kuvvetini temel tanı ölçütü, düşük kas kütlesi ya da kalitesini doğrulayıcı ölçüt ve düşük fiziksel performansı ciddi sarkopeninin göstergesi olarak tanımlamaktadır. Kas kuvvetinin yaşla birlikte kütlesinden daha hızlı azalması ve olumsuz sağlık daha güçlü ilişkili göstermesi, yalnızca kas kütlesine dayalı değerlendirmenin yetersiz kalabileceğini düşündürmektedir. Sarkopeni romatolojik hastalıklarda sık görülmekte ve düşme, kırık, dizabilite riski ve yaşam kalitesinde azalma ile ilişkilendirilmektedir. Romatoid artrit %25, osteoartrit yaklaşık %35, aksiyel spondiloartrit %25 ve sistemik lupus eritematozusta %17 düzeyinde prevalans bildirilmiştir. Kronik inflamasyon, proinflamatuvar sitokinler, glukokortikoid kullanımı, fiziksel inaktivite, malnütrisyon, yüksek hastalık aktivitesi ve eklem hasarı romatoid kas kaybına katkıda bulunan başlıca faktörlerdir. Ayrıca miyosteatoz, kas kütlesi korunmuş olsa bile kas kalitesini bozarak düşük kuvvet üretimini azaltabilir; romatoid artrit iskelet kası yağ infiltrasyonunun sağlıklı bireylere göre daha yüksek olduğu gösterilmiştir. Direnç egzersizleri, sarkopeninin önlenmesi ve tedavisinde temel yaklaşımlardan biridir. Güncel EULAR önerileri fiziksel aktivitenin inflamatuvar artrit ve osteoartrit standart bakımın ayrılmaz bir parçası olmasını önermektedir. Egzersizin kas kuvveti ve fiziksel performans üzerinde orta, kas kütlesi üzerinde ise daha küçük ancak anlamlı etkiler oluşturduğu bildirilmektedir. Romatoid artrit progresif direnç egzersizleri, hastalık aktivitesini artırmadan yağsız vücut kütlesi, kas kuvveti ve fiziksel fonksiyonu geliştirebilir. Bu bulgular, egzersizin romatolojik hastalıklarda uzun dönem sürdürülmesi gereken temel bir tedavi bileşeni olduğunu desteklemektedir. Aynı zamanda bireyselleştirilmiş egzersiz reçetelerinin klinik önemini açıkça ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Direnç egzersizi, kas kuvveti, romatolojik hastalıklar, sarkopeni.**Does Staying Active Keep Us Strong?****ABSTRACT**

Sarcopenia is recognized as a skeletal muscle disorder characterized by low muscle strength, reduced muscle mass, and impaired physical performance. European Working Group on Sarcopenia in Older People identifies low muscle strength as the primary criterion, low muscle quantity or quality as a confirmatory criterion, and low physical performance as an indicator of severe sarcopenia. The faster age-related decline in muscle strength than mass and its stronger association with adverse health outcomes suggest that assessment based solely on muscle quantity may be insufficient. Sarcopenia is common in rheumatic diseases and is associated with risks of falls, fractures, disability, and impaired quality of life. Reported prevalence is around 25% in rheumatoid arthritis, 35% in osteoarthritis, 25% in axial spondyloarthritis, and 17% in systemic lupus erythematosus. Chronic inflammation, proinflammatory cytokines, glucocorticoid usage, physical inactivity, malnutrition, high disease activity, and joint damage contribute to muscle loss. Myosteatosis also may impair muscle quality and strength despite preserved muscle mass; skeletal muscle fat infiltration is increased in rheumatoid arthritis compared with healthy individuals. Resistance exercise is a core strategy for preventing and treating sarcopenia. Updated EULAR recommendations support physical activity as an integral component of care in inflammatory arthritis and osteoarthritis. Resistance exercise produces moderate improvements in muscle strength and physical performance and smaller but significant effects on muscle mass. In rheumatoid arthritis, progressive resistance exercise can improve lean body mass, muscle strength, and physical function without increasing disease activity. These findings support long-term exercise as a component of treatment in rheumatic diseases and highlights the clinical importance of tailored exercise programs.

Keywords: Resistance exercise, muscle strength, rheumatic diseases, sarcopenia.

KONUŞMA ÖZETİ**Tutun Kollarımdan Düşerim Şimdi****Zeynep Beyza KUŞVA¹**¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Doktora Programı, İstanbul, Türkiye**ÖZET**

Düşme, gerçekten yalnızca dengenin kaybedildiği bir an mıdır? Yoksa düşük kas gücü, ağrı, yorgunluk, inflamasyon, kırılabilirlik ve azalan bağımsızlığın görünür hale geldiği son nokta mı? Romatizmal hastalıklarda kronik inflamasyon, vücut kompozisyonu ve fiziksel fonksiyondaki bozulmayla birlikte sarkopeni görülme olasılığı artmaktadır. Yüksek hastalık aktivitesi, artmış inflamatuvar belirteçler, uzun hastalık süresi, glukokortikoid kullanımı ve eklem hasarı bu sürece katkıda bulunmaktadır. Sarkopeni geliştikçe fiziksel kapasite azalmakta; düşme, kırık ve aktivitelere katılım kaybı riski artmaktadır.

Düşme riskinin değerlendirilmesinde kas kuvveti ve kas kütlesinin yanı sıra denge, postüral kontrol, fonksiyonel mobilite, yürüme ve fiziksel yetersizlik de ele alınmalıdır. Sarkopeni açısından kas gücünün değerlendirilmesinde el kavrama gücü ve alt ekstremitte kas kuvveti önemlidir. Kas kütlesi ise appendiküler yağsız kütlenin değerlendirilmesiyle incelenebilir. Kas gücündeki azalma, kas kütlesindeki kayıptan daha erken ortaya çıkmaktadır. Tek ayak üzerinde duramama, düşük denge performansı ve artmış postüral salınım da düşmenin önemli belirteçlerindendir. Bütün bunlar dışında düşme korkusu da romatolojik bireylerin günlük aktivitelerini kısıtlayabilir. Fiziksel aktivitenin azalması ise kas gücü ve fonksiyon kaybını daha da artırmaktadır.

Fizyoterapide amaç yalnızca düşme sonrasında hastayı yeniden ayağa kaldırmak değil, düşmeye götüren süreci mümkün olduğunca erken fark ederek bu döngüyü kırmaktır. Kas gücü korunmalı, denge farklı yönlerde çalıştırılmalı ve propriosepsiyon desteklenmelidir. Özellikle düşme öyküsü olan yeniden düşme riski yüksek romatolojik hastalarda, alt ekstremitte kuvvetlendirme, denge ve yürüme çalışmalarını bir arada içeren Otago Egzersiz Programı uygun bir seçenek olarak değerlendirilebilir. Düşme sonrasında erken mobilizasyon, progresif kuvvetlendirme, denge ve yürüme eğitimiyle güvenli aktiviteye dönüş sağlanmalıdır. Böylece inaktivite, kas kaybı, fonksiyon kaybı ve yeniden düşme döngüsünün önüne geçilmesi hedeflenir.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz tedavisi, kazara düşmeler, postüral denge, romatizmal hastalıklar, sarkopeni.

Catch Me Before I Fall**ABSTRACT**

Is a fall merely a moment of lost balance, or the final manifestation of reduced muscle strength, pain, fatigue, inflammation, frailty, and declining independence? In rheumatic diseases, chronic inflammation and impaired body composition and physical function increase the likelihood of sarcopenia. High disease activity, inflammatory markers, long disease duration, glucocorticoid use, and joint damage contribute to this process. As sarcopenia progresses, physical capacity declines, increasing the risks of falls, fractures, and activity participation restrictions.

Fall risk assessment should include muscle strength and mass, balance, postural control, functional mobility, gait, and physical disability. Handgrip and lower-extremity strength are important for assessing muscle strength, while appendicular lean mass can be used to assess muscle mass. Muscle strength declines earlier than muscle mass. Inability to stand on one leg, poor balance, and increased postural sway are important fall indicators. Fear of falling may also restrict daily activities, while reduced physical activity further worsens muscle strength and function.

Physiotherapy should aim not only to restore mobility after a fall but also to identify and interrupt the process leading to falls early. Muscle strength, multidirectional balance, and proprioception should be addressed. The Otago Exercise Program, combining lower-extremity strengthening, balance, and walking exercises, may be appropriate for rheumatic patients with previous falls and high recurrence risk. After a fall, early mobilization, progressive strengthening, balance, and gait training should support a safe return to activity and help prevent the cycle of inactivity, muscle loss, functional decline, and recurrent falls.

Keywords: Exercise therapy, accidental falls, postural balance, rheumatic diseases, sarcopenia.

KONUŞMA ÖZETİ**Eklemdede Yangın, Tabakta Çözüm****Gamze ÇALIK¹**¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İzmir, Türkiye**ÖZET**

Romatoid artrit kronik, otoimmün ve sistemik bir hastalıktır. Başlangıçta esas olarak eklemleri etkileyen bu hastalık, ilerleyen dönemlerde akciğer, kalp, böbrek ve göz gibi eklem dışı organlarda da tutulumu neden olabilmektedir. Romatoid artrit tedavisinde eklem hasarını önlemek ve semptomları hafifletmek amacıyla hastalık modifiye edici ilaçlar, biyolojik ajanlar ve kortikosteroidler gibi farmakolojik müdahalelere odaklanılmıştır.

Bununla birlikte, beslenmenin anti-inflamatuvar besin bileşenleri aracılığıyla inflamasyonu azaltarak veya romatoid artritte görülebilen obezite ve kardiyovasküler hastalıklar gibi komorbiditeleri önleyerek hastalığın yönetiminde rol oynayabileceği düşünülmektedir. EULAR'ın 2021 yılında yayımladığı inflamatuvar artritlerde öz-yönetim stratejilerine ilişkin önerilerinde, sağlıklı yaşam tarzı davranışlarının benimsenmesinin desteklenmesi ve bireylere sağlıklı ve dengeli beslenme konusunda rehberlik edilmesi gerektiği bildirilmiştir. Bu kapsamda romatoid artritin yönetiminde farmakolojik tedavilere ek olarak beslenmenin önemi kabul edilmektedir.

Literatürde beslenmenin romatoid artritli bireylerin hastalık aktivitesi ve fonksiyonel durumu üzerindeki etkilerini inceleyen klinik çalışma sayısı sınırlıdır. Vejetaryen diyet, glutensiz diyet, anti-inflamatuvar diyetler, eliminasyon diyetleri ve Akdeniz diyeti romatoid artrit üzerine etkileri araştırılan beslenme modellerindendir. Yapılan çalışmalarda bu beslenme modelleri arasında özellikle Akdeniz diyeti üzerine odaklanılmıştır. Amerikan Romatoloji Koleji (ACR)'nin 2022 yılında yayımladığı egzersiz, rehabilitasyon, diyet ve ek bütünlleştirici müdahalelere ilişkin kılavuzunda, romatoid artritli bireylerde yapılandırılmış bir diyet uygulanmamasına kıyasla Akdeniz diyeti koşullu olarak önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz diyeti, beslenme, romatoid artrit.

Fire in the Joints, Solution on the Plate**ABSTRACT**

Rheumatoid arthritis is a chronic, autoimmune, and systemic disease. Although the disease primarily affects the joints at the onset, it may involve extra-articular organs such as the lungs, heart, kidneys, and eyes in later stages. Pharmacological interventions, including disease-modifying anti-rheumatic drugs, biologic agents, and corticosteroids, have been the main focus of rheumatoid arthritis treatment to prevent joint damage and alleviate symptoms.

Furthermore, nutrition may play a role in disease management by reducing inflammation through anti-inflammatory dietary components or by preventing comorbidities such as obesity and cardiovascular disease that may occur in patients with rheumatoid arthritis. The 2021 EULAR recommendations on the implementation of self-management strategies in patients with inflammatory arthritis recommend supporting the adoption of healthy lifestyle behaviours and providing individuals with guidance on a healthy and balanced diet. In this context, the importance of nutrition as an adjunct to pharmacological treatment in the management of RA has been recognized.

The number of clinical studies investigating the effects of nutrition on disease activity and functional status in individuals with rheumatoid arthritis is limited in the literature. Vegetarian diets, gluten-free diets, anti-inflammatory diets, elimination diets, and the Mediterranean diet are among the dietary patterns that have been investigated for their effects on rheumatoid arthritis. Among these dietary patterns, studies have focused particularly on the Mediterranean diet. In the 2022 American College of Rheumatology (ACR) guideline for exercise, rehabilitation, diet, and additional integrative interventions, adherence to a Mediterranean diet is conditionally recommended for individuals with rheumatoid arthritis over no formally defined diet.

Keywords: Mediterranean diet, nutrition, rheumatoid arthritis.

KONUŞMA ÖZETİ**Elin İnce Ayarı****Başak ERGÜN¹**

¹ Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi, Ankara, Türkiye

ÖZET

İnflamatuar artrit (İA); sinovit, eklem instabilitesi, kas kuvveti dengesizliği ve deformitelerle elin biyomekanik mimarisini bozar. Manipülasyon becerilerindeki ve kavrama kuvvetindeki kayıplar; bireyin öz bakım, üretkenlik ve serbest zaman okupasyonlarındaki bağımsızlığını doğrudan kısıtlar. Bu çalışmanın amacı; İA olgularında el rehabilitasyonunu Ergoterapi Uygulama Çerçevesi (OTPF-4) ve ergoterapi modelleri (PEO, COPM, MOHO) ışığında ele almak; remedial ve adaptif/kompansatuar yaklaşımların okupasyonel katılım üzerindeki rolünü incelemektir.

Ergoterapi süreci ICF bileşenleri ile kişi-çevre-okupasyon etkileşimi temelinde yapılandırılır. Değerlendirmede; vücut yapı ve fonksiyonları düzeyinde elin biyomekaniksel değerlendirmesini; aktivite ve performans becerileri düzeyinde standardize el beceri testleri ile üst ekstremité fonksiyonel ölçekleri; okupasyonel katılım düzeyinde ise standardize kişi merkezli ölçümler ve detaylı aktivite analizi kullanılır. Müdahale protokolü iki temel yaklaşımı entegre eder: Remedial ve Adaptif/Kompansatuar. Remedial yaklaşımlar, elin biyomekanikini güçlendirerek vücut yapı/fonksiyonlarını geliştirir. Adaptif/kompansatif yaklaşımlar ise eklem koruma, enerji tasarrufu, kişiye özel splintleme, aktivite modifikasyonu ve yardımcı/adaptif ekipman kullanımıyla kısıtlılığı telafi eder, okupasyonel katılımı artırır.

İnflamatuar artrit elin "ince ayarı"; biyomekanik yapıların remedial restorasyonu ile aktivite ve çevrenin adaptif modifikasyonunun entegrasyonu ile sürdürülebilir. Bu bütüncül ergoterapi modeli; kişiye özgü anlamlı aktiviteleri belirleyerek, katılım kısıtlılığı yaratan okupasyonları modifiye ederek, remedial restorasyon sağlayarak ve uygun yardımcı ekipman kararı vererek önleyici ve katılımı geliştirici müdahaleler sunar; böylece bireyin rol performansını ve yaşam kalitesini maksimize eder.

Anahtar Kelimeler: Ergoterapi, inflamatuar artrit, katılım, okupasyon, üst ekstremité.

Fine-Tuning of the Hand**ABSTRACT**

Inflammatory arthritis (IA) impairs the biomechanical architecture of the hand through synovitis, joint instability, muscle strength imbalances, and deformities. Deficits in manipulation skills and grip strength directly restrict an individual's independence in self-care, productivity, and leisure occupations. This study aims to address hand rehabilitation in IA cases in light of the Occupational Therapy Practice Framework (OTPF) and occupational therapy models (PEO, COPM, MOHO), and to examine the role of remedial and adaptive/compensatory approaches on occupational participation.

The OT process is structured on the basis of ICF components and person-environment-occupation transactions. Assessment incorporates biomechanical evaluations of the hand at the body structure and function level; standardized manual dexterity tests and upper extremity functional scales at the activity and performance skill level; and standardized client-centered outcome measures with detailed activity analysis at the occupational participation level. The intervention protocol integrates two core approaches: Remedial and Adaptive/Compensatory. Remedial approaches enhance body structures/functions by strengthening hand biomechanics. Adaptive/compensatory approaches compensate for limitations and enhance occupational participation via joint protection, energy conservation, customized splinting, activity modification, and the use of assistive/adaptive equipment.

Preserving the fine-tuning of the hand in inflammatory arthritis is sustainable through the integration of remedial restoration of biomechanical structures with adaptive modifications of activities and the environment. This holistic occupational therapy model delivers preventive and participation-enhancing interventions by identifying personally meaningful activities, modifying participation-restricting occupations, providing remedial restoration, and determining appropriate assistive equipment, thereby maximizing the individual's role performance and quality of life.

Keywords: Occupational therapy, inflammatory arthritis, participation, occupation, upper extremity.

KONUŞMA ÖZETİ**Sanatı Reçetelemek****Gamze ARIN BAL¹**¹ Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye**ÖZET**

Romatizmal hastalıkların etkileri hastalık aktivitesi, ağrı ve fiziksel işlev kaybıyla sınırlı olmayıp psikolojik iyilik hali, sosyal ilişkiler, günlük yaşama katılım ve hastalıkla yaşama deneyimini de kapsamaktadır. Sanat ve kültür temelli etkinlikler, sosyal reçeteleme kapsamında bireylerin yaratıcı ve kültürel kaynaklarla buluşturulmasına olanak sağlayabilir. Bu konuşmanın amacı, sanat temelli etkinliklerin romatizmal hastalıklarda bütüncül iyilik halini destekleme potansiyelini, olası etki mekanizmalarını ve anlamlı katılımın nasıl desteklenebileceğini tartışmaktır.

Sanat ve sağlık alanındaki kanıt sentezleri, sanat ve serbest zaman etkinliklerinin sağlık üzerindeki etki mekanizmalarına ilişkin kavramsal çerçeveler ve kronik ve otoimmün hastalıklarda sosyal reçeteleme literatürü romatolojik rehabilitasyon perspektifinden ele alınmıştır.

Mevcut kanıtlar, sanat ve kültür temelli etkinliklerin psikolojik, biyolojik, sosyal ve davranışsal mekanizmaların etkileşimiyle sağlık ve iyilik halini destekleme potansiyeli olduğunu göstermektedir. Yaratıcı üretim ve kültürel katılım; duygu ve stres düzenleme, baş etme, öz-yeterlik, sosyal bağlantı, aidiyet ve sağlığı destekleyen davranışlara katılım için olanaklar sunabilir. Bu çok boyutlu yapı; ağrı, yorgunluk, değişken semptomlar, psikososyal gereksinimler ve sosyal katılım kısıtlılıklarının birlikte görülebildiği romatizmal hastalıklarda özellikle anlamlıdır. Sanat temelli sosyal reçetelemenin potansiyeli; erişilebilirlik, sosyal fırsatlar, bireyin kapasite ve tercihleri, etkinliğin anlamlılığı ve yaşantıyla uyumuyla ilişkilidir. Esneklik, güvene dayalı süreklilik ve toplum kaynaklarıyla bağlantı da katılımı desteklemektedir.

Sanat temelli sosyal reçeteleme, romatolojik rehabilitasyonda mevcut tedavilerin yerine değil, kişinin yaşamla ve toplumla etkileşimini destekleyen tamamlayıcı bir yaklaşım olarak ele alınabilir. Etkili uygulama, belirli bir etkinliği "reçete etmekten" çok, bireyin gereksinimleri, tercihleri ve kapasitesiyle uyumlu, erişilebilir ve anlamlı bir sanat deneyimine katılımını mümkün kılmayı gerektirir.

Anahtar Kelimeler: Psikolojik iyilik hali, romatizmal hastalıklar, sanat, sosyal reçeteleme.

Prescribing the Arts**ABSTRACT**

The impact of rheumatic diseases extends beyond disease activity, pain, and physical impairment to psychological well-being, social relationships, participation in daily life, and the lived experience of illness. Arts- and culture-based activities may connect individuals with creative and cultural resources in their communities through social prescribing. This talk aims to discuss their potential to support holistic well-being in rheumatic diseases, possible mechanisms of action, and ways to facilitate meaningful participation.

Evidence syntheses in arts and health, conceptual frameworks addressing mechanisms linking arts and leisure activities with health, and literature on social prescribing in chronic and autoimmune diseases were considered from a rheumatological rehabilitation perspective.

Current evidence suggests that arts- and culture-based activities may support health and well-being through interacting psychological, biological, social, and behavioural mechanisms. Creative and cultural participation may provide opportunities for emotional and stress regulation, coping, self-efficacy, social connection, belonging, and engagement in health-promoting behaviours. This multidimensional potential is particularly relevant to rheumatic diseases, where pain, fatigue, fluctuating symptoms, psychosocial needs, and restrictions in social participation may coexist. The potential of arts-based social prescribing also depends on accessibility, social opportunities, individual capabilities and preferences, meaningfulness, and alignment with lived experience. Flexibility, relational continuity, and connection with community resources may further support participation.

Arts-based social prescribing may complement existing rheumatological rehabilitation by supporting individuals' engagement with life and community rather than replacing medical or rehabilitation approaches. Effective practice requires moving beyond simply "prescribing" an activity towards enabling participation in accessible and meaningful arts experiences aligned with individual needs, preferences, and capabilities.

Keywords: Psychological well-being, rheumatic diseases, art, social prescribing.

KONUŞMA ÖZETİ

Fiziksel Fonksiyonlar

Emirhan KARAKUŞ¹¹ Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi, Ankara, Türkiye

ÖZET

Bağ dokusu hastalıkları, sistemik tutulumları nedeniyle fiziksel fonksiyonu geniş bir yelpazede etkiler. Sistemik sklerozda cilt fibrozu, eklem kontraktürleri ve Raynaud fenomeni el becerisini ve kavrama kuvvetini azaltır. Sistemik lupus eritematozusta ve primer Sjögren sendromunda ise yorgunluk öne çıkar. İdiyopatik inflamatuvar miyopatilerde kas güçsüzlüğü üst ekstremitte fonksiyonlarını kısıtlar.

Zorlanılan aktiviteler kavanoz kapağı açma, alışveriş yapma, bıçak kullanımı, giyinme ve ev temizliği gibi kuvvet, ince motor ve endurans gerektiren enstrümental aktivitelerde yoğunlaşırken, temel öz bakımın büyük bölümü görece korunur. İşlevsel kısıtlılık temel günlük yaşam aktivitelerinden çok üretici ve serbest zaman aktivitelerinde belirginleşir. Çalışmalar serbest zamana ayrılan sürenin azaldığını, çalışma yaşamının ise bu hastalıkların tümünde belirgin biçimde etkilendiğini göstermektedir.

Fiziksel fonksiyon bu nedenle tek bir ölçekle temsil edilemez. Değerlendirme; Uluslararası İşlevsellik, Engellilik ve Sağlık Sınıflandırması (ICF) çerçevesinde performans testlerini, öz bildirim ölçeklerini ve kişinin kendi önceliklerini belirlediği Kanada Aktivite Performans Ölçümü (KAPÖ) gibi okupasyon odaklı öz bildirim araçlarını içermelidir.

Ergoterapi müdahaleleri; el rehabilitasyonunu, aktivite analizi ve yönetimini, öz yönetim ve yaşam tarzı değişikliği müdahalelerini, eklem ve enerji koruma tekniklerini, yardımcı teknolojiyi, çevresel düzenlemeleri, çalışma yaşamına yönelik mesleki rehabilitasyon ve ergonomi düzenlemelerini kapsar. Kanıtlar bu girişimler arasında eşit dağılmamıştır: Eklem ve enerji koruma teknikleri ve hasta eğitimi güçlü kanıta sahipken, yardımcı teknoloji ve ortez uygulamalarında kanıt sınırlı kalmaktadır. Fiziksel fonksiyonun korunması, hedefi kişinin kendisinin belirlediği, interdisipliner bir yaklaşım gerektirir.

Anahtar Kelimeler: Bağ dokusu hastalıkları, el gücü, ergoterapi, günlük yaşam aktiviteleri, rehabilitasyon.

Physical Function

ABSTRACT

Connective tissue diseases affect physical function across a wide spectrum owing to systemic involvement. In systemic sclerosis, skin fibrosis, joint contractures and Raynaud phenomenon reduce manual dexterity and grip strength. In systemic lupus erythematosus and primary Sjögren syndrome, fatigue predominates. In idiopathic inflammatory myopathies, muscle weakness restricts upper extremity function.

Difficulties cluster in instrumental activities requiring strength, fine motor control and endurance, such as opening jar lids, shopping, using a knife, dressing and house cleaning, whereas basic self care is largely preserved. Functional limitation is more evident in productive and leisure activities than in basic activities of daily living. Studies show that time allocated to leisure decreases and that working life is markedly affected in all of these conditions.

Physical function therefore cannot be captured by a single scale. Within the framework of the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF), assessment should include performance based tests, self report scales and occupation focused tools in which the person defines their own priorities, such as the Canadian Occupational Performance Measure (COPM).

Occupational therapy encompasses hand rehabilitation, activity analysis and management, self management and Lifestyle Redesign interventions, joint protection and energy conservation techniques, assistive technology, environmental adaptations, and vocational rehabilitation and ergonomics for working life. Evidence is not evenly distributed among them: joint protection, energy conservation and patient education are supported by strong evidence, whereas evidence remains limited for assistive technology and orthotic applications. Preserving physical function requires an interdisciplinary approach in which goals are set by the person.

Keywords: Connective tissue diseases, hand strength, occupational therapy, activities of daily living, rehabilitation.

KONUŞMA ÖZETİ**Cinsel Fonksiyonlar****Adil Emrah SONBAHAR¹**¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Üroloji Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye**ÖZET**

Romatizmal hastalıklarda biyolojik, farmakolojik ve psikososyal etkenlere bağlı gelişen cinsel disfonksiyon ile üreme sağlığı sorunlarını incelemek ve multidisipliner yönetim ilkelerini değerlendirmek önemlidir. Romatoid artrit, sistemik skleroz, Sjögren sendromu, sistemik lupus eritematozus, Behçet hastalığı ve fibromiyalji'deki cinsel disfonksiyon mekanizmaları ile tedavilerin etkileri meta-analitik veriler ışığında bütüncül bir yaklaşımla incelenmektedir. Biyolojik (endotel hasarı, inflamasyon), farmakolojik (steroidler, immünsüpresanlar) ve psikososyal (ağrı, depresyon) faktörlerin cinsel disfonksiyonu tetiklediği görülmüştür. Siklofosfamid kalıcı infertilite, sülfasalazin geçici infertilite riski taşırken; PDE5 inhibitörleri, VED ve lokal östrojenlerin tedavi edici etkisi saptanmıştır. Romatolog, ürolog, psikolog, fizyoterapist ve sosyal hizmet uzmanı iş birliğiyle yürütülen multidisipliner bakım, yaşam kalitesini artırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Multidisipliner yaklaşım, romatolojik hastalıklar, seksüel fonksiyon.

Sexual Function**ABSTRACT**

Evaluating sexual dysfunction and reproductive health issues stemming from biological, pharmacological, and psychosocial factors in rheumatic diseases, alongside multidisciplinary management strategies are important. Mechanisms of sexual dysfunction and therapeutic impacts in rheumatoid arthritis, systemic sclerosis, Sjögren's syndrome, systemic lupus erythematosus, Behçet's disease, and fibromyalgia should be analyzed through a holistic approach based on meta-analytic evidence. Biological (endothelial damage), pharmacological (steroids, immunosuppressants), and psychosocial factors (pain, depression) trigger sexual dysfunction. Cyclophosphamide poses permanent infertility risks, whereas PDE5 inhibitors, VED, and topical estrogens demonstrate therapeutic efficacy. Integrated multidisciplinary care involving rheumatologists, urologists, psychologists, physiotherapists, and social workers significantly improves patient quality of life.

Keywords: Multidisciplinary approach, rheumatic diseases, sexual function.

KONUŞMA ÖZETİ

Hastaların Gözünden: Tüm Bunlar Bizim İçin Ne Anlama Geliyor?

Meltem AK¹¹ Pulmoner Hipertansiyon ve Skleroderma Hasta Derneği (PAHSSc), Türkiye

ÖZET

Bu derleme bildirisi; uzman hekimler ve sağlık profesyonelleri tarafından sunulan klinik yaklaşımların, hasta ve hasta dernekleri cephesindeki somut karşılıklarını insan onuru ekseninde incelemektedir. Klinik pratiğin en temel meydan okumalarından biri, insanı sistemlere veya organlara bölerek inceleme eğilimidir. Oysa skleroderma ve sistemik bağ dokusu hastalıkları; sabah yataktan kalkış zorluklarından beyin sisinin yarattığı zihinsel yorgunluğa, mahrem alanlardaki hassasiyetlerden sosyal rollere kadar hayatın akışını bütünüyle etkiler. Oturum kapsamında ele alınan ergoterapi uygulamaları günlük yaşam bağımsızlığını güçlendirirken, cinsel sağlığın tabu olmaktan çıkartılıp masaya yatırılması ise bireyin yalnızca "hasta" değil, bütünlük arz eden bir kişi olarak kabul gördüğünün en somut kanıtıdır.

Pulmoner Hipertansiyon ve Skleroderma Hasta Derneği (PAHSSc) olarak sahada gözlemlediğimiz gerçeklik şudur: En gelişmiş tedavi protokolü dahi, hastanın günlük yaşam gerçekliğiyle buluştuğu ölçüde değer kazanır. Bilim insanlarının kürsülerden aradığı bütüncül insan yanıtı, sivil toplumun saha tecrübesiyle birleşerek hekim-hasta ilişkisini hiyerarşik yapısından çıkarıp gerçek bir çözüm ortaklığına dönüştürmektedir. Sonuç olarak, bu multidisipliner çabaların hayattaki tek karşılığı, hastalığın gölgesinde kaybolmadan insan kalabilmektir. Bilimi ve sevgiyi merkeze alan bu ortak akıl, kronik yaşam yolculuğunda umudun en büyük teminatıdır.

Anahtar Kelimeler: Bağ dokusu hastalıkları, hasta perspektifi, pulmoner hipertansiyon, sivil toplum, skleroderma.

From Patient Perspective: What Does All This Mean for Us?

ABSTRACT

This review examines, from the perspective of patients and patient associations, how clinical approaches presented by physicians and healthcare professionals translate into patients' everyday lives, with human dignity at its core. One of the major challenges in clinical practice is the tendency to view individuals through separate systems or organs. However, scleroderma and systemic connective tissue diseases affect all aspects of life, from difficulties getting out of bed in the morning and mental fatigue caused by brain fog to intimate relationships and social roles. Occupational therapy promotes independence in daily life, while openly addressing sexual health further recognizes the individual not merely as a "patient," but as a whole person.

From the perspective of the Pulmonary Hypertension and Scleroderma Patient Association (PAHSSc), the reality we observe in practice is clear: even the most advanced treatment protocol gains value when it reflects the realities of patients' daily lives. Combining scientific knowledge with the real-world experience of patient organizations can transform the traditional physician-patient hierarchy into a genuine partnership. Ultimately, multidisciplinary efforts should enable individuals to preserve their identity and humanity despite chronic disease. A shared approach centered on science and compassion remains a vital source of hope throughout this journey.

Keywords: Connective tissue diseases, patient perspective, pulmonary hypertension, civil society, scleroderma.

KONUŞMA ÖZETİ**Ekip Yönetimi: Kaosu Düzene Çevirmek****Emine AKDOĞAN¹**¹ Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Eğitim Birimi, Ankara, Türkiye**ÖZET**

Romatolojik hastalıkların kronik, sistemik ve çok boyutlu seyri tek disiplinli yaklaşımı yetersizleştirmekte, multidisipliner ekip çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak rol belirsizliği, iletişim kopukluğu ve koordinasyon eksikliği ekip işleyişinde kaosa yol açabilmektedir. Bu konuşma kapsamında, bir romatoloji hemşiresinin bakış açısından multidisipliner ekip yönetimindeki güçlüklerin tanımlanması, kanıta dayalı çözüm yaklaşımlarının sunulması ve klinik uygulamaya yönelik bir yol haritası önerilmesi amaçlanmıştır.

Bu çalışma, romatolojide ekip yönetimi, hemşire öncülüğünde bakım ve disiplinlerarası bakım modellerine ilişkin güncel literatürün gözden geçirilmesine dayanan bir derlemedir. EULAR'ın hemşire rolüne ilişkin önerileri, hemşire öncülüğünde bakımın etkinliğini değerlendiren bir derleme ve disiplinlerarası ekip modelini inceleyen bir uygulama bilimi çalışması temel alınarak kaosu kaynakları, yaygın sorunlar ve düzene geçiş ilkeleri sentezlenmiştir.

Literatür, sağlık hizmetlerindeki sorunların çoğunun iş yükünden çok iletişim eksikliği, güven yetersizliği ve rol belirsizliğinden kaynaklandığını göstermektedir. Yapılandırılmamış ekip işleyişi; tanı ve tedavide gecikme, tıbbi hata riski, hasta memnuniyetsizliği ve tükenmişlik ile ilişkilendirilmiştir. Hemşire öncülüğündeki izlemin hasta güvenini ve güçlenme hissini artırdığı, hastalık aktivitesi üzerindeki etkisinin hekim liderliğindeki bakımla benzer bulunduğu ve maliyet etkinliğini iyileştirdiği bildirilmiştir. Disiplinlerarası ekip modelinin uygulandığı bir örnekte hızlı erişim, eşitlikçi bakım ve yüksek hasta memnuniyeti sağlanmış; sürdürülebilirlik için istikrarlı finansman, eğitim ve mentorluğun belirleyici olduğu saptanmıştır. Ortak hedef, rol netliği, güçlü iletişim, güven kültürü ve paylaşılan liderlik kaosu yönetilebilir kılan temel unsurlardır.

Romatolojik bakımın çok boyutlu doğası yapılandırılmış bir multidisipliner ekip modelini gerekli kılmaktadır. Romatoloji hemşiresi, genişleyen sorumluluk ve özerklik alanıyla bu dönüşümünde önemli bir yere sahiptir. Kaosu tamamen ortadan kaldırmak mümkün olmayabilir; ancak doğru liderlik, güçlü iletişim ve ortak hedeflerle onu yönetilebilir kılmak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Hasta bakım ekibi, hemşirenin rolü, iletişim, romatoloji.

Team Management: Turning Chaos into Order**ABSTRACT**

The chronic, systemic, and multidimensional nature of rheumatic diseases makes a single-discipline approach insufficient and necessitates multidisciplinary teamwork. However, unclear roles, communication breakdowns, and poor coordination may create chaos within teams. This review aimed to identify multidisciplinary team management challenges from a rheumatology nurse's perspective, present evidence-based solutions, and propose a clinical roadmap.

Current literature on rheumatology team management, nurse-led care, and interdisciplinary care models was reviewed. EULAR recommendations on the role of nurses, a review evaluating the effectiveness of nurse-led care, and an implementation science study examining an interdisciplinary team model were used to synthesize sources of chaos, common problems, and principles for restoring order.

The literature suggests that many healthcare problems arise from poor communication, lack of trust, and role ambiguity rather than workload itself. Unstructured teamwork has been associated with delays in diagnosis and treatment, medical errors, patient dissatisfaction, and burnout. Nurse-led follow-up has been reported to enhance patient confidence and empowerment, achieve disease activity outcomes comparable to physician-led care, and improve cost-effectiveness. An interdisciplinary team model demonstrated rapid access, equitable care, and high patient satisfaction, while stable funding, training, and mentorship were critical to sustainability. Shared goals, role clarity, effective communication, a culture of trust, and shared leadership are key to making chaos manageable.

The multidimensional nature of rheumatologic care requires a structured multidisciplinary team model. With expanding responsibilities and autonomy, rheumatology nurses are important to this transformation. Chaos may not be eliminated entirely, but effective leadership, strong communication, and shared goals can make it manageable.

Keywords: Patient care team, role of the nurse, communication, rheumatology.

KONUŞMA ÖZETİ**İmmün Sistem Gelişiminde Beslenmenin Rolü****Çağla AYER¹**¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İzmir, Türkiye**ÖZET**

İmmün sistemin gelişimi, yaşamın ilk dönemlerinden itibaren beslenme, mikrobiyota ve konak arasındaki dinamik etkileşimlerle şekillenmektedir. Prenatal dönemden itibaren anne beslenmesi, ardından anne sütü, yenidoğanın bağışıklık sisteminin şekillendirilmesi belirleyici görevler üstlenmektedir. Anne sütündeki oligosakkaritler, biyoaktif ve immün-aktif bileşenler hem bağırsak mikrobiyotasının kolonizasyonunu desteklemekte hem de antijene özgü olmayan immün sistemin gelişimsel süreçlerini desteklemektedir. Erken dönem beslenme alışkanlıkları ve diyet örüntüleri hem besin ögesi alımı ile hem de bağırsak mikrobiyota kompozisyonunu etkileyerek bağışıklık fonksiyonlarını düzenlemektedir. Diyet, mikrobiyota ve bağışıklık sistemi arasındaki üçlü etkileşim yaşamın ilerleyen dönemlerinde ortaya çıkabilecek inflammatuar ve otoimmün süreçlerin zeminini hazırlamaktadır.

Doğuştan gelen bağışıklık sistemi ile bağırsak mikrobiyotası arasında karşılıklı etkileşim bulunmaktadır. Mikrobiyota, toll-benzeri reseptörler ve inflamazomlar aracılığıyla bağışıklık yanıtını etkileyerek otoimmün hastalıkların patogeneze katkıda bulunabilir. Beslenme düzeni ise bağırsak mikrobiyotasını şekillendirerek doğrudan bağışıklık yanıtını etkilemektedir. Lifli besinlerin tüketimiyle üretilen kısa zincirli yağ asitleri, epitel bariyer fonksiyonunu düzenleyerek mukozal ve sistemik bağışıklığı desteklemektedir. A, D, C vitaminleri, çinko, demir ve selenyum gibi mikro-besin ögeleri, mukozal bariyer ve immün hücreler üzerinden bağışıklık yanıtını düzenlerken, eksiklikleri Th2 tipi inflamasyonu ve alerjik yanıtı artırılabilir. D vitamini eksikliği solunum yolu enfeksiyonları ve otoimmün hastalıklara yatkınlığı artırırken, yaşamın erken dönemlerinde yetersiz çinko ve demir seviyeleri bağışıklık dengesini bozarak atopi riskini artırabilir. Modern beslenme alışkanlıkları, yetersiz-dengesiz beslenme, erken yaşta antibiyotik kullanımı, işlenmiş besinler, gıda katkı maddeleri gibi etmenler öbiyozisi bozarak uzun vadeli sağlık risklerini artırmaktadır. Sonuç olarak, beslenmenin erken dönemden itibaren değerlendirilmesi, immün sistemin sağlıklı gelişimi ve inflammatuar hastalık riskinin azaltılması açısından önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Bağırsak mikrobiyotası, beslenme, immün sistem, immün tolerans.**The Role of Nutrition in Immune System Development****ABSTRACT**

Immune system development is shaped by interactions between nutrition, microbiota, and host from the earliest stages of life. From prenatal period onward, maternal nutrition status and breast milk composition influence neonatal immune system development and programming. Oligosaccharides, bioactive and immunologically active components in breast milk support gut microbiota colonization and development of the non-antigen-specific immune system. Early-life nutrition and dietary patterns regulate immune function by influencing nutrient intake and gut microbiota composition. Three-way interaction between diet, microbiome, and immune system sets stage for inflammatory and autoimmune processes later in life.

The innate immune system and gut microbiota interact reciprocally. Microbiota may contribute to autoimmune diseases pathogenesis by influencing immune response through toll-like receptors and inflammasomes. Diet shapes gut microbiota and directly influences immune response. Short-chain fatty acids produced from fiber-rich foods support mucosal and systemic immunity by regulating epithelial barrier function. Micronutrients such as vitamins A, D, C, zinc, iron, and selenium help regulate immune response through mucosal barrier and immune cells, while deficiencies may increase Th2-type inflammation and allergic responses. While vitamin D deficiency increases susceptibility to respiratory infections and autoimmune diseases, insufficient zinc and iron levels in early life can disrupt immune balance and increase atopy risk. Modern eating habits, inadequate or unbalanced nutrition, use of antibiotics at early age, processed foods, and food additives are factors that disrupt gut microbiome and increase long-term health risks. In conclusion, assessing nutrition from early age is important for healthy development of immune system and for reducing risk of inflammatory diseases.

Keywords: Intestinal microbiome, nutrition, immune system, immune tolerance.

KONUŞMA ÖZETİ**Nerede Hareket, Orada Bereket mi?****Sinan BURAN¹**¹ Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye**ÖZET**

Otoinflamatuar hastalıklar, temel olarak doğuştan gelen bağışıklık sistemindeki düzensizliklerle karakterize, tekrarlayan inflammatuar ataklarla seyredebilen nadir ve multisistemik bir hastalık grubudur. Hastalık sürecinde görülen ağrı, yorgunluk, kas-iskelet sistemi semptomları ve tekrarlayan ataklar; bireylerin fiziksel aktivite düzeyini, egzersiz kapasitesini ve günlük yaşama katılımını olumsuz etkileyebilir. Özellikle Ailevi Akdeniz Ateşi olan bireylerde yapılan çalışmalar, ataksız dönemlerde dahi fiziksel aktivite düzeyi ve egzersiz kapasitesinin etkilenebildiğini, atak dönemlerinde ise günlük fiziksel aktivitenin belirgin şekilde azalabildiğini göstermektedir. Düzenli fiziksel aktivite ve egzersizin kardiyorespiratuar uygunluk ve kas kuvveti üzerindeki olumlu etkileri inflammatuar romatizmal hastalıklarda gösterilmiş ve fiziksel aktivitenin hastalık yönetimine dahil edilmesi önerilmiştir. Ancak otoinflamatuar hastalıklarda bu yaklaşımların etkinliği ve güvenliğine ilişkin doğrudan kanıtlar henüz sınırlıdır. Ayrıca fiziksel efor ve fiziksel stresin bazı hastalar tarafından atak tetikleyicileri arasında bildirilmesi, fiziksel aktivitenin yalnızca artırılmasına odaklanmak yerine türü, yoğunluğu ve dozunun bireyselleştirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Fiziksel aktivite ve egzersiz planlanırken hastalık aktivitesi ve atak durumu, ağrı, yorgunluk ve kas-iskelet sistemi semptomlarının yanı sıra bireyin mevcut fiziksel kapasitesi ve tercihleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Sonuç olarak, otoinflamatuar hastalıklarda fiziksel aktivite ve egzersizin potansiyel yararları ile hastalığa özgü özellikler arasında bir denge kurulması önemlidir. Güvenli ve etkili uygulamaların belirlenebilmesi için optimal egzersiz türü, yoğunluğu ve dozunun ortaya koyan hastalığa özgü, yüksek kaliteli çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, fiziksel aktivite, otoinflamatuar hastalıklar.**Does More Movement Mean Better Health?****ABSTRACT**

Autoinflammatory diseases are a rare, multisystem group of disorders primarily characterized by dysregulation of the innate immune system and may present with recurrent inflammatory attacks. Pain, fatigue, musculoskeletal symptoms, and recurrent attacks throughout the disease course may reduce individuals' physical activity levels, exercise capacity, and participation in daily life. Studies conducted particularly in individuals with familial Mediterranean fever have shown that physical activity levels and exercise capacity may be impaired even during attack-free periods, while daily physical activity may decrease markedly during attacks. Regular physical activity and exercise have been shown to improve cardiorespiratory fitness and muscle strength in inflammatory rheumatic diseases, and integrating physical activity into disease management is recommended. However, direct evidence regarding the effectiveness and safety of these approaches in autoinflammatory diseases remains limited. Furthermore, because some patients have reported physical exertion and physical stress as potential attack triggers, the type, intensity, and dose of physical activity should be individualized rather than focused solely on increasing activity. When planning physical activity and exercise, consider disease activity and attack status, pain, fatigue, and musculoskeletal symptoms, as well as the individual's current physical capacity and preferences. In conclusion, it is important to balance the potential benefits of physical activity and exercise with disease-specific characteristics in autoinflammatory diseases. Disease-specific, high-quality studies are needed to determine the optimal type, intensity, and dose of exercise and to establish safe and effective approaches.

Keywords: Exercise, physical activity, autoinflammatory diseases.

KONUŞMA ÖZETİ

Hastaların Gözünden: Tüm Bunlar Bizim için Ne Anlama Geliyor?Emsal SARAL¹¹ Behçet ve Ailevi Akdeniz Ateşi Hastaları Derneği, Konya, Türkiye**ÖZET**

Bu konuşmanın amacı Ailevi Akdeniz Ateşi (FMF) ve Behçet Hastalığı yaşayan bireylerin tanı, tedavi uyumu ve yaşam kalitesi süreçlerinde karşılaştıkları sorunları hasta derneği deneyimi ile ortaya koymak ve sağlık profesyonelleri ile iş birliği için öneriler sunmaktır. Behçet ve Ailevi Akdeniz Ateşi Hastaları Derneği'nin 2025 yılı hasta danışma hattı verileri, üye geri bildirimleri ve sahadan 3 vaka örneği incelenmiştir. Hastaların bilgi kaynakları, tedavi uyumu, multidisipliner takibe erişim ve psikososyal ihtiyaçları hasta temsilcisi bakış açısıyla değerlendirilmiştir.

Hastaların en sık karşılaştığı sorunlar bilgi kirliliği, ilaç uyumsuzluğu, ergenlik döneminde tedaviyi bırakma ve branşlar arası koordinasyon eksikliğidir. FMF hastalarında internetten edinilen yanlış bilgiler nedeniyle kolşisin kullanımı bırakılabilmekte, Behçet hastalarında ise cildiye, göz ve romatoloji takibinde ortak yol haritası bulunmamaktadır. Dernek, hasta ile sağlık ekibi arasında "tercüme köprüsü" görevi görmekte, tanı sonrası psikososyal destek sağlamaktadır. Kronik romatizmal hastalıklarda hasta deneyimi, bilimsel bilgi kadar değerlidir. Erken tanı, sürdürülebilir tedavi, multidisipliner takip ve hasta eğitimi için hasta dernekleri ile sağlık profesyonellerinin iş birliği gereklidir. "Hasta Okulu", sade bilgilendirme materyalleri ve koordinatör hekim modeli ile hasta yaşam kalitesi artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Ailevi Akdeniz ateşi, Behçet sendromu, hasta dernekleri, multidisipliner bakım, tedaviye uyum.

From Patient Perspective: What Does All This Mean for Us?**ABSTRACT**

The aim of this talk is to highlight the challenges faced by individuals with Familial Mediterranean Fever (FMF) and Behçet's disease in relation to diagnosis, treatment adherence, and quality of life from the perspective of a patient association, and to provide recommendations for collaboration with healthcare professionals. The patient helpline data of Behçet and Familial Mediterranean Fever Patients Association for 2025, member feedbacks and 3 case examples from the field were analyzed. Information sources, treatment adherence, access to multidisciplinary follow-up and psychosocial needs of patients were evaluated from the perspective of a patient representative.

The most common problems are misinformation, medication non-adherence, treatment discontinuation during adolescence, and lack of coordination between specialties. In FMF patients, colchicine use may be discontinued due to misinformation on the internet. In Behçet patients, there is no common roadmap in dermatology, ophthalmology and rheumatology follow-up. The association serves as a "translation bridge" between patients and healthcare teams and provides psychosocial support after diagnosis. In chronic rheumatic diseases, patient experience is as valuable as scientific knowledge. Collaboration between patient associations and healthcare professionals is necessary for early diagnosis, sustainable treatment, multidisciplinary follow-up and patient education. Patient quality of life can be improved with a "Patient School", simple educational materials and a coordinator physician model.

Keywords: Familial Mediterranean fever, Behçet's syndrome, patient advocacy groups, multidisciplinary care, medication adherence.

KONUŞMA ÖZETİ

Ulusal Destekler ve Fırsatlar

Miraç BULUT¹¹ Demiroğlu Bilim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul Türkiye

ÖZET

Bu konuşmanın amacı Türkiye’de romatoloji alanında bilimsel üretimin sürdürülebilirliğine katkı sağlayan ulusal destek mekanizmalarını ve araştırmacılara sunulan akademik fırsatları değerlendirmektir. Romatoloji alanındaki ulusal araştırma, eğitim, kariyer gelişimi, bilimsel etkinlik ve toplumsal katılım olanakları kurumsal destek programları temelinde incelenmiştir. Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB), üniversitelerin Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) birimleri ve Gençlik ve Spor Bakanlığı Üniversite Öğrenci Toplulukları İş Birliği ve Destek Programı (ÜNİDES) tarafından sunulan destekler değerlendirilmiştir.

TÜBİTAK’ın 1001, 1002-A ve 1005 programları farklı kapsam ve araştırma gereksinimlerine yönelik proje desteği sunarken, 3501 programı kariyerinin erken aşamasındaki doktoralı araştırmacıların bağımsız araştırma kapasitesini geliştirmeye katkı sağlamaktadır. 2224-A bilimsel etkinliklere uluslararası katılımı, 2237-A ise bilimsel eğitim etkinliklerinin düzenlenmesini desteklemektedir. TÜSEB destekleri sağlık bilimlerinde temel, klinik ve translasyonel araştırmalar ile yenilikçi ürün ve teknolojilerin geliştirilmesine olanak sağlamaktadır. Üniversitelerin BAP birimleri tez, araştırma, hızlı destek ve bilimsel etkinlik gibi farklı alanlarda kurumsal olanaklar sunmaktadır. ÜNİDES ise öğrenci topluluklarının akademik, sosyal ve toplumsal projelerini destekleyerek farkındalık ve disiplinlerarası çalışmalar için fırsat oluşturmaktadır.

Türkiye’de romatoloji alanındaki ulusal destek ekosistemi; araştırma finansmanının yanı sıra kariyer gelişimi, bilimsel eğitim, uluslararasılaşma, yenilikçilik ve toplumsal katılım boyutlarını kapsamaktadır. Araştırmacıların kariyer aşamalarına ve araştırma konularına uygun destekleri düzenli olarak takip etmeleri, bilimsel üretimin sürekliliği ve klinik uygulamaya aktarılması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akademik gelişim, araştırma desteği, bilimsel araştırma, romatoloji.

National Support and Opportunities

ABSTRACT

The aim of this talk is to evaluate national support mechanisms and academic opportunities that contribute to sustainable scientific rheumatology research in Türkiye. National opportunities in research, education, career development, scientific activities, and community engagement were evaluated based on institutional support programs. Support mechanisms provided by the Scientific and Technological Research Council of Türkiye (TÜBİTAK), Turkish Health Institutes Presidency (TÜSEB), university Scientific Research Projects (BAP) units, and the Ministry of Youth and Sports University Student Communities Cooperation and Support Program (ÜNİDES) were reviewed.

TÜBİTAK programs 1001, 1002-A, and 1005 provide research project support for different research needs, while 3501 supports the development of independent research capacity among early-career researchers with doctoral degrees. Program 2224-A supports international participation in scientific events, whereas 2237-A supports scientific educational activities. TÜSEB provides opportunities for basic, clinical, and translational research and the development of innovative health technologies. University BAP units offer institutional support for theses, research projects, rapid research, and scientific activities. ÜNİDES supports academic, social, and community-based projects developed by student communities, providing opportunities for awareness and interdisciplinary initiatives.

The national support ecosystem for rheumatology in Türkiye encompasses research funding, career development, scientific education, internationalization, innovation, and community engagement. Regular monitoring of appropriate support mechanisms may contribute to sustainable scientific productivity and the translation of research into clinical practice.

Keywords: Academic development, research support, scientific research, rheumatology.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB01

Kritik Sistemik Lupus Eritematozusta Hedeflenmiş Beslenme: Organ Temelli YaklaşımNevin BORZAN¹¹ Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Klinik Beslenme Doktora Programı, Kayseri, Türkiye

ÖZET

Amaç: Sistemik Lupus Eritematozus (SLE) tanılı kritik hastalarda persistan inflamasyon, immünoşüpresif tedavi ve çoklu organ tutulumunun bulunması, beslenme gereksinimlerinin oldukça dinamik bir özellik göstermesine neden olmaktadır. Bu çalışma, organ tutulumu ve metabolik değişikliklere göre hedeflenmiş tıbbi beslenme tedavisinin uygulanmasına yönelik organ temelli klinik bir çerçeve oluşturmak amacıyla güncel kanıtları sentezlemektedir. **Gereç ve Yöntem:** PubMed, Embase ve Cochrane Library veri tabanlarında 2020–2026 yılları arasında “Systemic Lupus Erythematosus”, “Critical Care”, “Nutrition Therapy”, “Lupus Nephritis” ve “Enteral Nutrition” anahtar kelimeleri kullanılarak klinik uygulama kılavuzları, sistematik derlemeler ve özgün araştırmaları belirlemek üzere literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Uygun çalışmalar; organ tutulumu, metabolik yanıtlar ve beslenme stratejileri açısından değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Üç temel klinik karar alanı belirlenmiştir. Birincisi, sürekli renal replasman tedavisi gerektiren aktif lupus nefritinde, diyalize bağlı aminoasit kayıpları nedeniyle protein gereksiniminin sabit hedefler doğrultusunda değil; rezidüel renal fonksiyon, proteinüri ve katabolik stresin şiddeti dikkate alınarak bireyselleştirilmesi gerekmektedir. İkincisi, yüksek doz (pulse) kortikosteroid tedavisi sırasında enteral beslenmenin kesintiye uğraması kas proteolizini ve metabolik düzensizliği artırabilir; bu nedenle düşük glisemik indeksli enteral beslenme ürünleri metabolik kontrolün sağlanmasına katkıda bulunabilir. Üçüncüsü, lupus enteriti veya ciddi enteral intolerans varlığında, bağırsak bariyer bütünlüğünün korunması ve enerji açığının en aza indirilmesi amacıyla trofik enteral beslenmenin sürdürülmesi ve erken dönemde tamamlayıcı parenteral beslenmenin başlanması düşünülebilir. **Sonuç:** Kritik SLE hastalarında tıbbi beslenme tedavisi standart protokoller yerine inflamatuvar yük, organ tutulumu ve metabolik yanıtı göre bireyselleştirilmelidir. Dinamik protein gereksinimi değerlendirmesi, kortikosteroidlerin neden olduğu metabolik değişikliklerin yönetimi ve enteral beslenmenin yetersiz kaldığı durumlarda zamanında tamamlayıcı parenteral beslenmeye başlanması hedeflenmiş beslenme yönetiminin temel bileşenlerini oluşturmaktadır. Bu kanıta dayalı çerçeve, klinik karar verme sürecinde kullanılabilecek pratik bir yaklaşım sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme tedavisi, enteral beslenme, kritik bakım, lupus nefriti, sistemik lupus eritematozus.

Targeted Nutrition in Critically Ill Patients with Systemic Lupus Erythematosus: An Organ-Based Framework

ABSTRACT

Objective: In critically ill patients with Systemic Lupus Erythematosus (SLE), persistent inflammation, immunosuppressive therapy, and multi-organ involvement render nutritional requirements highly dynamic. This study synthesizes current evidence to propose an organ-based clinical framework for targeted medical nutrition therapy according to organ involvement and metabolic alterations. **Materials and Methods:** A literature search of PubMed, Embase, and the Cochrane Library (2020–2026) identified clinical practice guidelines, systematic reviews, and original articles using the keywords “Systemic Lupus Erythematosus,” “Critical Care,” “Nutrition Therapy,” “Lupus Nephritis,” and “Enteral Nutrition.” Eligible studies were assessed for organ involvement, metabolic responses, and nutritional strategies. **Results:** Three principal clinical decision domains were identified. First, in active lupus nephritis requiring continuous renal replacement therapy, dialysis-related amino acid losses require individualized protein assessment based on residual renal function, proteinuria, and the severity of catabolic stress rather than fixed protein targets. Second, enteral nutrition interruptions during pulse corticosteroid therapy may worsen muscle proteolysis and metabolic dysregulation, suggesting that low-glycemic enteral formulations may facilitate metabolic control. Third, in lupus enteritis or severe enteral intolerance, trophic enteral feeding continued alongside early supplemental parenteral nutrition may preserve intestinal barrier integrity and minimize energy deficits. **Conclusion:** Medical nutrition therapy in critically ill SLE patients must be individualized based on inflammatory burden, organ involvement, and metabolic response rather than standardized protocols. Dynamic protein requirement assessment, management of corticosteroid-induced metabolic alterations, and timely supplemental parenteral nutrition when enteral feeding is insufficient constitute the cornerstone of targeted management. This evidence-based framework provides a practical clinical decision-making tool.

Keywords: Nutrition therapy, enteral nutrition, critical care, lupus nephritis, systemic lupus erythematosus.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB02

Psöriatik Artritte Beslenme Yaklaşımları: Güncel Kanıtlar ve Geleceğe Yönelik Perspektifler

Damla OĞUZ YILMAZ¹¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

ÖZET

Amaç: Psöriatik artrit (PsA), psoriasis hastalarının yaklaşık %30'unu etkileyen inflamatuvar bir artrit türüdür. PsA'nın küresel prevalansının yaklaşık %0,12 olduğu bildirilmektedir. Beslenme, diğer inflamatuvar romatizmal hastalıklarda olduğu gibi PsA patogeneğinde etkili olabilmektedir. Bu derlemede PsA ile beslenme arasındaki ilişkinin hastalığın gelişimi, aktivitesi ve yönetimi açısından incelenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Bu derlemede PsA ile beslenme ilişkisine yönelik güncel literatür incelenmiştir. **Bulgular:** PsA'da kesin bir diyet müdahalesi bulunmasa da birçok beslenme şeklinin etkili olduğu literatürde gösterilmektedir. Obezite ve ağırlık yönetimi, Akdeniz diyeti, ketojenik diyet ve probiyotikler öne çıkan başlıklardır. Obezite, PsA hastalarında yaygın olarak görülmektedir. Aynı zamanda obezitenin PsA gelişiminde önemli bir risk faktörü olabileceği görülmektedir. PsA'lı obez hastalarda ağırlık kaybı sağlanarak, hastalık aktivitesinde iyileşme sağlanabilmektedir. Bu nedenle, obezitenin önlenmesi ve uygun ağırlık yönetiminin sağlanması hastalık yönetiminde oldukça önemlidir. Akdeniz diyetinin zeytinyağı, sebze, meyve, tam tahıllar, baklagiller, kuruyemişler ve balığın yüksek; kırmızı et, işlenmiş et ürünleri ve rafine gıdaların ise sınırlı tüketildiği oldukça sağlıklı bir beslenme modeli olmasından kaynaklı olarak proinflamatuvar sitokinlerin üretimini azaltmada, oksidatif stresi baskılamada, bağırsak mikrobiyotasını olumlu yönde düzenlemede ve immün yanıtın dengelenmesine katkıda bulunarak PsA'da olumlu etkileri olabilmektedir. Ketojenik diyetin β -hidroksibütirat aracılı inflamazom inhibisyonu ve proinflamatuvar sitokin salınımındaki azalma gibi mekanizmaları, PsA yönetimindeki potansiyel rolüne yönelik ilgiyi artırmış olsa da PsA'ya özgü kanıtlar sınırlıdır. Son dönemde PsA ile ilgili yapılan çalışmalarda, bağırsak mikrobiyotasının PsA'nın patogeneğinde ve ilerlemesinde rol oynayabileceği ve probiyotik kullanımının PsA'da fayda sağlayabileceği yönünde kanıtlar gösterilmekle birlikte, probiyotiklerin etkinliği henüz belirsizdir. **Sonuç:** Beslenme yaklaşımları PsA yönetiminde destekleyici bir rol oynayabilmekle birlikte, daha güçlü kanıtlara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz diyeti, beslenme tedavisi, ketojenik diyet, obezite, psöriatik artrit.

Nutritional Approaches In Psoriatic Arthritis: Current Evidence And Future Perspectives

ABSTRACT

Objective: Psoriatic arthritis (PsA) is an inflammatory arthritis affecting approximately 30% of patients with psoriasis. Its global prevalence is approximately 0.12%. Nutrition may influence PsA pathogenesis, as in other inflammatory rheumatic diseases. This review examined how nutrition relates to PsA development, activity, and management. **Materials and Methods:** Current literature on PsA and nutrition was reviewed. **Results:** Although no definitive dietary intervention exists for PsA, several approaches may be effective. Obesity and weight management, Mediterranean diet, ketogenic diet and probiotics are key topics. Obesity is common in PsA. It may be a risk factor for PsA development. Weight loss in patients with PsA and obesity may improve disease activity. Therefore, obesity prevention and weight management are important for disease management. The Mediterranean diet, characterized by high consumption of olive oil, vegetables, fruits, whole grains, legumes, nuts, and fish and limited consumption of red meat, processed meat products, and refined foods, may benefit PsA by reducing pro-inflammatory cytokines, suppressing oxidative stress, favorably modulating the gut microbiota, and balancing immune responses. Mechanisms of the ketogenic diet, including β -hydroxybutyrate-mediated inflammasome inhibition and reduced pro-inflammatory cytokine release, have increased interest in the diet's potential role in PsA management; however, PsA-specific evidence remains limited. Recent studies on PsA have provided evidence that the gut microbiota may play a role in the pathogenesis and progression of PsA and that probiotic use may be beneficial in PsA; however, the efficacy of probiotics remains unclear. **Conclusion:** Dietary approaches may support PsA management, but stronger evidence is needed.

Keywords: Mediterranean diet, nutrition therapy, ketogenic diet, obesity, psoriatic arthritis.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB03

Ankilozan Spondilitli Bireylerde Performans Temelli Fonksiyonel Değerlendirme: Sırt Performans Ölçeği'nin Klinik KullanılabilirliğiGamze Gülsün PALA¹, Gökhan MARAŞ², Belma DEĞERLİ MARAŞ³¹ Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Amasya, Türkiye² Selçuk Üniversitesi, Kulu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Konya, Türkiye³ Pursaklar Aile Sağlığı Merkezi, Aile Hekimliği, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Ankilozan spondilitli (AS) bireylerde fonksiyonel durum değerlendirmesi sıklıkla öz-bildirim ölçekleriyle değerlendirilmektedir; ancak bu araçlar hastanın gerçek fiziksel performansını tam olarak yansıtmayabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, performans temelli bir değerlendirme aracı olan Sırt Performans Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun (BPS-TR) AS'li bireylerdeki psikometrik özelliklerini incelemektir. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmaya AS tanılı 107 hasta dahil edilmiştir. Fonksiyonel performans; çorap giyme, yerden nesne kaldırma, yuvarlanma, parmak ucu-yer mesafesi ve kutu kaldırma olmak üzere beş standart görevle değerlendirilmiştir. Yakınsak geçerlik Bath Ankilozan Spondilit Fonksiyonel İndeksi (BASFI), Bath Ankilozan Spondilit Hastalık Aktivite İndeksi (BASDAI), Ankilozan Spondilit Yaşam Kalitesi Anketi (ASQoL) ve Bath Ankilozan Spondilit Metroloji İndeksi (BASMI) ölçekleriyle incelenmiştir. Test-tekrar test güvenilirliği bir hafta aralya 40 hastada sınıf içi korelasyon katsayısı (ICC) ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** BPS-TR yüksek düzeyde test-tekrar test güvenilirliği [ICC (2,1)=0.890] ve kabul edilebilir iç tutarlılık (Cronbach α =0.787) göstermiştir. Ölçüm hatası düşük bulunmuştur (SEM=0.53; MDC₉₅=1.47). BASFI (r=0.654), ASQoL (r=0.590), BASDAI (r=0.615) ve BASMI (r=0.630) ile anlamlı, orta düzeyde korelasyonlar saptanmıştır (tümü p<0.001). Açımlayıcı faktör analizi, toplam varyansın %62,4'ünü açıklayan tek boyutlu bir yapıyı desteklemiştir. **Sonuç:** BPS-TR, AS'li bireylerde fonksiyonel kısıtlılıkları değerlendirmek için geçerli, güvenilir ve klinik uygulamaya elverişli bir performans ölçeğidir. Öz-bildirim ölçekleriyle birlikte kullanılması, fonksiyonel durumun daha kapsamlı değerlendirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Ankilozan spondilit, fiziksel fonksiyonel performans, psikometri, sonuçların tekrarlanabilirliği.

Performance-Based Functional Assessment in Ankylosing Spondylitis: Clinical Utility of the Back Performance Scale

ABSTRACT

Objective: Functional status in individuals with ankylosing spondylitis (AS) is frequently assessed using self-report measures; however, these instruments may not fully reflect patients' actual physical performance. This study aimed to investigate the psychometric properties of the Turkish version of the Back Performance Scale (BPS-TR) in individuals with AS. **Materials and Methods:** A total of 107 patients diagnosed with AS were included in the study. Functional performance was assessed using five standardized tasks: the sock test, pick-up test, roll-up test, fingertip-to-floor test, and lift test. Convergent validity was examined using the Bath Ankylosing Spondylitis Functional Index (BASFI), Bath Ankylosing Spondylitis Disease Activity Index (BASDAI), Ankylosing Spondylitis Quality of Life Questionnaire (ASQoL), and Bath Ankylosing Spondylitis Metrology Index (BASMI). Test-retest reliability was evaluated in 40 patients at a one-week interval using the intraclass correlation coefficient (ICC). **Results:** The BPS-TR demonstrated high test-retest reliability [ICC(2,1) = 0.890] and acceptable internal consistency (Cronbach's α = 0.787). Measurement error was low (SEM = 0.53; MDC₉₅ = 1.47). Significant moderate correlations were observed with the BASFI (r = 0.654), ASQoL (r = 0.590), BASDAI (r = 0.615), and BASMI (r = 0.630) (all p < 0.001). Exploratory factor analysis supported a unidimensional structure explaining 62.4% of the total variance. **Conclusion:** The BPS-TR is a valid, reliable, and clinically applicable performance-based measure for assessing functional limitations in individuals with AS. Its use alongside self-report measures may contribute to a more comprehensive evaluation of functional status.

Keywords: Ankylosing spondylitis, physical functional performance, psychometrics, reproducibility of results.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB04

Türkçe QuickDASH Anketinin El Osteoartritli Bireylerde Duruöz El İndeksi ile Yakınsak Geçerliliğinin DeğerlendirilmesiEbru YILDIRIM¹, Sedanur GÜNGÖR¹, Sevde Nur SARIKAYA¹, Nurten Gizem TÖRE¹, Deran OSKAY¹¹ Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, el osteoartritli (OA) bireylerde Türkçe QuickDASH ile Duruöz El İndeksi (DEİ) arasındaki önceden belirlenmiş ilişkiyi test ederek, Türkçe QuickDASH'in yakınsak geçerliliğine ilişkin kanıt sunmaktır. **Gereç ve Yöntem:** Klinik ve radyografik olarak doğrulanmış el OA tanısı olan 74 katılımcı, Türkçe QuickDASH ve DEİ'yi tamamladı. QuickDASH ve DEİ toplam puanları normal dağılım göstermediğinden, yakınsak geçerlilik Spearman sıra korelasyon katsayısı ile değerlendirildi. Korelasyon katsayısı için, 10.000 eşleştirilmiş yeniden örnekleme kullanılarak sapma düzeltilmiş ve hızlandırılmış (BCa) bootstrap yöntemiyle %95 güven aralığı hesaplandı. Sonucun tek bir katılımcıdan kaynaklanmadığını göstermek amacıyla, her seferinde bir katılımcı veri setinden çıkarılıp korelasyonun yeniden hesaplandığı (leave-one-out) duyarlılık analizi uygulandı; ayrıca taban ve tavan etkileri incelendi. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması $56,9 \pm 12,3$ yıl olup %78'i kadındı. QuickDASH ve DEİ puanları arasında orta düzeyde pozitif bir korelasyon saptandı ($p = 0,63$; %95 bootstrap güven aralığı, 0,45-0,76; $p < 0,001$); bu sonuç önceden belirlenen $\geq 0,60$ eşliğini karşıladı. Duyarlılık analizinde korelasyon katsayıları 0,62-0,66 arasında değişti; bu da sonucun tek bir katılımcıya bağlı olmadığını gösterdi. QuickDASH'te taban veya tavan etkisi gözlenmezken, katılımcıların %16'sı DEİ'de mümkün olan en düşük puanı aldı. **Sonuç:** DEİ ile önceden belirlenen ilişkinin doğrulanmış olması, Türkçe QuickDASH'in el OA'lı bireylerde yakınsak geçerliliğini destekleyen kanıt sunmaktadır. El terapistleri için QuickDASH, daha geniş üst ekstremité sakatlığını değerlendiren kısa ve tamamlayıcı bir ölçüm aracı olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Anketler, el, el osteoartriti, sakatlık değerlendirme, sonuçların tekrarlanabilirliği.

Convergent Validity of the Turkish QuickDASH Questionnaire in Individuals with Hand Osteoarthritis

ABSTRACT

Objective: This study aimed to provide evidence regarding the convergent validity of the Turkish QuickDASH by testing its prespecified association with the Duruöz Hand Index (DHI) in individuals with hand osteoarthritis (OA). **Materials and Methods:** Seventy-four participants with clinically and radiographically confirmed hand OA completed the Turkish QuickDASH and the DHI. Owing to the non-normal distribution of the QuickDASH and DHI total scores, convergent validity was assessed using Spearman's rank correlation coefficient. A bias-corrected and accelerated (BCa) bootstrap 95% confidence interval was estimated using 10,000 paired resamples. A leave-one-out sensitivity analysis was performed to determine whether the finding was driven by a single participant, and floor and ceiling effects were also examined. **Results:** The mean age of participants was 56.9 ± 12.3 years, and 78% were female. QuickDASH and DHI scores showed a moderate positive correlation ($p = 0.63$; 95% bootstrap confidence interval, 0.45-0.76; $p < 0.001$), meeting the prespecified threshold of at least 0.60. Leave-one-out coefficients ranged from 0.62 to 0.66. No floor or ceiling effect was observed for the QuickDASH, whereas 16% of participants achieved the minimum possible DHI score. **Conclusion:** The prespecified association with the DHI provides evidence supporting the convergent validity of the Turkish QuickDASH in individuals with hand OA. For hand therapists, the QuickDASH may serve as a brief, complementary measure of broader upper-extremity disability.

Keywords: Surveys and questionnaires, hand, hand osteoarthritis, disability evaluation, reproducibility of results.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB05

Sistemik Sklerozlu Yetişkinlerde Öz Yönetim Literatürünün Hedef Alan ve Mekanizma Eksenlerinde HaritalandırılmasıEmirhan KARAKUŞ¹, Emre ŞAHİN², Çiğdem ÖKSÜZ³¹ Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi, Ankara, Türkiye² Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Onkoloji Hastanesi, Ankara, Türkiye³ Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu kapsam belirleme derlemesi, sistemik sklerozlu yetişkinlerde öz yönetime ilişkin kanıt, hedef alanlar ve mekanizmalar olmak üzere iki bağımsız eksende haritalandırmayı ve kesişimlerdeki kanıt boşluklarını belirlemeyi amaçlamıştır. **Gereç ve Yöntem:** Arksey ve O'Malley çerçevesi ile Levac ve arkadaşlarının iyileştirmeleri izlenmiş, PRISMA-ScR'ye uygun raporlanmış, protokol önceden kaydedilmiştir (osf.io/4cg6z). Sekiz veri tabanı başlangıçtan 5 Temmuz 2026'ya kadar taranmıştır. Öz yönetimin araştırma sorusunun nesnesini oluşturduğu kaynaklar dahil edilmiştir. Barlow ile Lorig ve Holman'ın çerçevelerinden analiz öncesinde türetilen şema, yedi hedef alan ve altı mekanizma kodu içermiştir. İki araştırmacı bağımsız, çok etiketli kodlama yapmıştır (hedef alan $\kappa=0,958$; mekanizma $\kappa=0,922$; birlikte $\kappa=0,940$). Kanıt boşlukları, 42 hücreli çapraz tablodaki boş hücreler olarak tanımlanmıştır. **Bulgular:** Taranan 2.736 kayıttan 167 çalışmaya ait 177 kaynak dahil edilmiştir. Hedef alan ekseninde en sık kodlanan kategori, belirli bir alana indirgenemeyen genel öz yönetim içeriğidir (%45); bunu psikososyal uyum (%33) ve el işlevi (%30) izlemiştir, beden imgesi (%8) ve ağız sağlığı (%10) en az temsil edilmiştir. Mekanizma ekseninde hasta eğitimi (%44), yapılandırılmış programlar (%44) ve dijital sağlık (%20) öne çıkarken akran desteği (%12) ve ortak karar verme (%10) sınırlı kalmış, %23'ünde tanımlı mekanizma bulunmamıştır. Kırk iki kesişim hüccresinin dördü boş, yedisi seyrek kanıt alanıdır. Kaynakların yalnızca %24'ü öz yönetim yapılarını doğrudan ölçmüştür. Ekiplerin %71'i çok disiplinliyen hasta temsilcisi kaynakların yalnızca %10'unda yer almıştır. **Sonuç:** Mekanizmaların dağılımı hedef alanlardan büyük ölçüde bağımsızdır. Akran desteği psikososyal alanda yoğunlaşmış, ortak karar verme genel bakım düzeyinde kalarak bedensel alanlara ulaşamamıştır. Bu mekanizmaların bedensel alanlara taşınması ve öz yönetim yapılarının doğrudan ölçülmesi öncelikli araştırma alanlarıdır.

Anahtar Kelimeler: Hasta eğitimi, kapsam belirleme derlemesi, öz yönetim, sistemik skleroz, skleroderma.

Mapping the Self-Management Literature in Adults with Systemic Sclerosis Across Domain and Mechanism Axes

ABSTRACT

Objective: This scoping review mapped evidence on self-management in adults with systemic sclerosis along two axes, domains and mechanisms, and identified gaps at their intersections. **Materials and Methods:** Following Arksey and O'Malley with Levac et al.'s refinements and reported per PRISMA-ScR, eight databases were searched from inception to 5 July 2026 (protocol: osf.io/4cg6z). Self-management had to be the object of the research question. A framework derived a priori from Barlow and Lorig and Holman comprised seven domain and six mechanism codes, applied independently by two researchers through multi-label coding (domain $\kappa=0.958$; mechanism $\kappa=0.922$; combined $\kappa=0.940$). Gaps were empty cells in the 42-cell cross-tabulation. **Results:** Of 2,736 records, 177 reports of 167 studies were included. The most frequent domain code was general content not tied to a specific domain (45%), followed by psychosocial adjustment (33%) and hand function (30%); body image (8%) and oral health (10%) were least represented. Patient education (44%), structured programmes (44%) and digital health (20%) predominated among mechanisms, whereas peer support (12%) and shared decision-making (10%) remained limited; 23% described no mechanism. Four of 42 intersection cells were empty and seven sparse. Only 24% directly measured self-management constructs; although 71% of teams were multidisciplinary, patient representatives featured in only 10%. **Conclusion:** The distribution of mechanisms was largely independent of the target domains. Peer support was concentrated in the psychosocial domain, whereas shared decision-making remained at the general care level, not reaching physical domains. Extending both into physical domains and directly measuring self-management constructs are priorities.

Keywords: Patient education, scoping review, self-management, systemic sclerosis, scleroderma.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB06

Romatizmal Hastalıklarda Hemşire Liderliğinde Bakımın Hasta Sonuçlarına Etkisi: Sistemik DerlemeBerken AKIN^{1,2}, Yasemin TOKEM²¹ İzmir Şehir Hastanesi, Dahiliye Yoğun Bakım Ünitesi, İzmir, Türkiye² İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu sistematik derlemenin amacı, romatizmal hastalığı olan erişkin bireylerde hemşireler tarafından yürütülen bakım ve hemşirelik girişimlerinin hasta sonuçları üzerindeki etkilerini incelemektir. **Gereç ve Yöntem:** PubMed ve Web of Science veri tabanlarında 10.03.2026–20.03.2026 tarihleri arasında literatür taraması yapılmıştır. Dahil etme kriterleri; 18 yaş ve üzeri bireylerde yürütülen, hemşire liderliğinde bakım veya hemşirelik girişimlerini içeren, son beş yılda yayımlanan ve tam metnine ulaşılabilen araştırmalar olarak belirlenmiştir. Olgu sunumları, derlemeler, meta-analizler, editöre mektup türündeki yayınlar, cerrahi müdahale içeren çalışmalar ve gebeliğe yönelik araştırmalar dışlanmıştır. **Bulgular:** Derlemeye dahil edilen çalışmalar, çeşitli romatizmal hastalık gruplarında geniş bir hastalık yelpazesini kapsamaktadır. Çalışmalarda eğitim, danışmanlık, semptom yönetimi, öz-yönetim desteği, tedaviye uyumun güçlendirilmesi, telefon veya dijital izlem, hemşire liderliğinde klinik takip ve çok bileşenli bakım programları gibi farklı hemşirelik girişimleri değerlendirilmiştir. Bulgular, hemşire liderliğinde yürütülen bakımın hastalık bilgisi, öz-etkililik, tedaviye uyum, semptom kontrolü, yaşam kalitesi ve hasta memnuniyeti gibi sonuçlar üzerinde olumlu etkiler sağlayabildiğini göstermektedir. Bununla birlikte, çalışmaların tasarım, örneklem özellikleri ve sonuç ölçüm araçları açısından heterojen olması, bulguların birleştirilmesini güçleştirmiştir. **Sonuç:** Romatizmal hastalıklarda hemşirelik bakımı, hasta sonuçlarının iyileştirilmesinde önemli bir role sahiptir. Bununla birlikte, kanıtların daha güçlü biçimde ortaya konulabilmesi için standartlaştırılmış sonuç ölçütleri kullanan, daha büyük örneklemli ve yüksek metodolojik kalitede çalışmalara gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Hasta sonuçları, hemşirelik bakımı, hemşire liderliğinde bakım, romatizmal hastalıklar, sistematik derleme.

Effects of Nurse-Led Care on Patient Outcomes in Rheumatic Diseases: A Systematic Review

ABSTRACT

Objective: This systematic review aimed to examine the effects of nurse-led care and nursing interventions on patient outcomes in adults with rheumatic diseases. **Materials and Methods:** A literature search was conducted in the PubMed and Web of Science databases between 10 March 2026 and 20 March 2026. The inclusion criteria were studies conducted with individuals aged 18 years and older, involving nurse-led care or nursing interventions, published within the last five years, and available in full text. Case reports, reviews, meta-analyses, letters to the editor, studies involving surgical interventions, and pregnancy-related studies were excluded. **Results:** The included studies covered a broad range of rheumatic diseases. Various nursing interventions were evaluated, including education, counseling, symptom management, self-management support, promotion of treatment adherence, telephone or digital follow-up, nurse-led clinical monitoring, and multicomponent care programs. Overall, the findings indicated that nurse-led care may have positive effects on patient outcomes, including disease knowledge, self-efficacy, treatment adherence, symptom control, quality of life, and patient satisfaction. However, heterogeneity in study designs, sample characteristics, and outcome measurement tools limited the synthesis of findings. **Conclusion:** Nursing care plays an important role in improving patient outcomes in rheumatic diseases. Nevertheless, further studies with standardized outcome measures, larger sample sizes, and higher methodological quality are needed to provide stronger evidence.

Keywords: Patient outcomes, nursing care, nurse-led care, rheumatic diseases, systematic review.

Sorumlu Yazar / Corresponding Author:

Berken AKIN, İzmir Şehir Hastanesi, Dahiliye Yoğun Bakım Ünitesi, İzmir, Türkiye & İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB07

Aksiyal Spondiloartrit Hastalık Aktivitesi, Omurga Hareketliliği ve Santral Sensitizasyon İlişkisiJanan HOSSEİNİZADGAN¹, Nazlı Büşra CİĞERCİOĞLU², Yaşar Gül BALTACI¹¹ İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye² Selçuk Üniversitesi, Kulu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Konya, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, aksiyal spondiloartritli bireylerde santral sensitizasyon ile hastalık aktivitesi, fonksiyonel durum ve omurga hareketliliği arasındaki ilişkileri incelemek ve santral ağrı mekanizmalarının hastalığın klinik seyri üzerindeki rolünü değerlendirmektir. **Gereç ve Yöntem:** Kesitsel ve gözlemsel tasarıma sahip bu çalışmaya, 18–65 yaş aralığında aksiyal spondiloartrit tanısı almış 30 birey dahil edildi. Hastalık aktivitesi Bath Ankilozan Spondilit Hastalık Aktivite İndeksi, fonksiyonel durum Bath Ankilozan Spondilit Fonksiyonel İndeksi, omurga hareketliliği Bath Ankilozan Spondilit Metroloji İndeksi, santral sensitizasyon Santral Sensitizasyon Envanteri ve ağrı felaketleştirme düzeyi Ağrı Felaketleştirme Ölçeği kullanılarak değerlendirildi. Değişkenler arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon analizi ile incelendi ($p < 0,05$). **Bulgular:** Santral sensitizasyon ile omurga hareketliliği arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki saptandı ($r = 0,388$; $p = 0,034$). Ayrıca santral sensitizasyon ile fonksiyonel durum arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki bulundu ($r = 0,371$; $p = 0,044$). Buna karşın santral sensitizasyon ile hastalık aktivitesi arasında anlamlı ilişki gözlenmedi ($p > 0,05$). Ağrı felaketleştirme düzeyi ise ne klinik parametrelerle ne de santral sensitizasyon ile anlamlı ilişki gösterdi. **Sonuç:** Bu çalışma, aksiyal spondiloartritli bireylerde santral sensitizasyonun fonksiyonel kısıtlılık ve omurga hareketliliğindeki azalma ile ilişkili olduğunu, ancak hastalık aktivitesi ile paralellik göstermeyebileceğini ortaya koymuştur. Bulgular, hastalığın değerlendirilmesinde yalnızca inflamatuvar göstergelerin değil, santral ağrı mekanizmalarının da dikkate alınmasının önemini vurgulamakta ve multidisipliner, biyopsikososyal temelli rehabilitasyon yaklaşımlarının klinik uygulamalardaki değerini desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Aksiyal spondiloartrit, fonksiyonel durum, hastalık aktivitesi, omurga hareketliliği, santral sensitizasyon.

Relationship Between Disease Activity, Spinal Mobility and Central Sensitization in Axial Spondyloarthritis

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to investigate the relationships between central sensitization, disease activity, functional status, and spinal mobility in individuals with axial spondyloarthritis and to evaluate the role of central pain mechanisms in the clinical course of the disease. **Materials and Methods:** This cross-sectional observational study included 30 individuals aged 18–65 years who had been diagnosed with axial spondyloarthritis. Disease activity was assessed using the Bath Ankylosing Spondylitis Disease Activity Index, functional status using the Bath Ankylosing Spondylitis Functional Index, spinal mobility using the Bath Ankylosing Spondylitis Metrology Index, central sensitization using the Central Sensitization Inventory, and pain catastrophizing using the Pain Catastrophizing Scale. Relationships between variables were analyzed using Spearman's correlation analysis ($p < 0.05$). **Results:** A moderate positive and statistically significant correlation was found between central sensitization and spinal mobility ($r = 0.388$, $p = 0.034$). A moderate positive and statistically significant correlation was also observed between central sensitization and functional status ($r = 0.371$, $p = 0.044$). However, no significant association was found between central sensitization and disease activity ($p > 0.05$). Pain catastrophizing was not significantly associated with either the clinical parameters or central sensitization. **Conclusion:** This study demonstrated that central sensitization in individuals with axial spondyloarthritis is associated with functional limitation and reduced spinal mobility but may not parallel disease activity. These findings emphasize the importance of considering central pain mechanisms in addition to inflammatory indicators during disease assessment and support the clinical value of multidisciplinary, biopsychosocial rehabilitation approaches.

Keywords: Axial spondyloarthritis, functional status, disease activity, spinal mobility, central sensitization.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB08

Romatolojik Hastalıklarda İmmünnütrisyonel İndeksler: Beslenme Taramasından Klinik PrognosaEzgi Ruken DEMİR¹¹ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İzmir, Türkiye

ÖZET

Amaç: İmmünnütrisyonel indeksler, rutin laboratuvar parametrelerinden hesaplanan, beslenme durumu ile sistemik inflamasyonu birlikte yansıtan biyobelirteçlerdir. İmmünnütrisyonel indeksler, klinik prognozun öngörülmesinde de umut vadeden biyobelirteçler olarak dikkat çekmektedir. Bu bildirinin amacı, immün nütrisyonel indekslerin romatolojik hastalıklarda kullanımına ilişkin güncel kanıtları değerlendirmek ve klinik uygulamadaki potansiyel rollerini ortaya koymaktır. **Gereç ve Yöntem:** PubMed, Scopus ve Web of Science veri tabanlarında 2020–2026 yılları arasında yayımlanan makaleler incelenmiştir. Prognostic Nutritional Index (PNI), Controlling Nutritional Status (CONUT), Geriatric Nutritional Risk Index (GNRI), C-reactive Protein–Albumin–Lymphocyte (CALLY), Systemic Immune-Inflammation Index (SII) ve Systemic Inflammation Response Index (SIRI) ile romatolojik hastalıklar arasındaki ilişkiyi inceleyen sistematik derlemeler, meta-analizler ve gözlemsel çalışmalar değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Güncel kanıtlar, düşük PNI ve CALLY ile yüksek SII, SIRI ve CONUT skorlarının romatoid artritte daha yüksek hastalık aktivitesi ve inflamatuvar yük ile ilişkili olduğunu göstermektedir. SII için yayımlanan güncel meta-analiz, farklı romatolojik hastalıklarda indeks değerlerinin sağlıklı kontrollere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bildirmiştir. Yaşlı romatoid artrit hastalarında GNRI'nin malnütrisyon ve hastalık aktivitesini birlikte yansıtabileceği gösterilmiştir. Bu indekslerin rutin laboratuvar parametrelerinden kolaylıkla hesaplanabilmesi, düşük maliyetli ve uygulanabilir olmaları önemli avantaj sağlamaktadır. Ancak eşik değerlerin popülasyonlar arası değişkenliği ve metodolojik heterojenlik nedeniyle ortak bir standardizasyon henüz bulunmamaktadır. **Sonuç:** İmmünnütrisyonel indeksler, romatolojik hastalıklarda beslenme riskinin yanı sıra hastalık aktivitesi, inflamasyon ve prognozun değerlendirilmesinde umut vadeden biyobelirteçlerdir. Rutin kullanıma geçmeden önce hastalığa özgü kesim noktalarının belirlendiği ve prognostik değerlerinin doğrulandığı çok merkezli prospektif çalışmalara gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: CONUT, immünnütrisyonel indeks, inflamasyon, PNI, romatolojik hastalıklar.

Immunonutritional Indices in Rheumatic Diseases: From Nutritional Screening to Clinical Prognosis

ABSTRACT

Objective: Immunonutritional indices are biomarkers calculated from routine laboratory parameters that jointly reflect nutritional status and systemic inflammation, and have drawn attention as promising predictors of clinical prognosis. This review aims to evaluate current evidence on the use of immunonutritional indices in rheumatological diseases and their potential role in clinical practice. **Materials and Methods:** Articles published between 2020 and 2026 in PubMed, Scopus, and Web of Science were examined. Systematic reviews, meta-analyses, and observational studies investigating the relationship between the Prognostic Nutritional Index (PNI), Controlling Nutritional Status (CONUT), Geriatric Nutritional Risk Index (GNRI), C-reactive Protein–Albumin–Lymphocyte Index (CALLY), Systemic Immune-Inflammation Index (SII), Systemic Inflammation Response Index (SIRI), and rheumatological diseases were evaluated. **Results:** Low PNI and CALLY scores and high SII, SIRI, and CONUT scores are associated with higher disease activity and inflammatory burden in rheumatoid arthritis. A recent meta-analysis reported significantly higher SII values across various rheumatological diseases compared with healthy controls. In elderly rheumatoid arthritis patients, GNRI has been shown to jointly reflect malnutrition and disease activity. Their ease of calculation from routine laboratory parameters, low cost, and practicality offer important advantages, though variability in cutoff values across populations and methodological heterogeneity mean that standardization has not yet been established. **Conclusion:** Immunonutritional indices are promising biomarkers for assessing not only nutritional risk but also disease activity, inflammation, and prognosis in rheumatological diseases. Multicenter prospective studies establishing disease-specific cutoff points and validating their prognostic value are needed before routine clinical use.

Keywords: CONUT, immunonutritional index, inflammation, PNI, rheumatological diseases.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB09

Romatoid Artritte Beslenme Araştırmalarının Son On Yıllık Bibliyometrik ve Görsel Haritalama AnaliziAsude ZEYBEK¹, Sudez EREZ¹, Betül ORUÇOĞLU¹¹ Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, 2016–2025 döneminde romatoid artrit ve beslenme alanında yayımlanan bilimsel çalışmaların yayın performansının, kavramsal yapısının, zamansal eğilimlerinin, bilimsel iş birliğinin ve entelektüel temelini bibliyometrik yöntemlerle incelenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Veriler Web of Science Core Collection veri tabanından 24 Temmuz 2026 tarihinde elde edilmiştir. Başlığında romatoid artrit ifadesi bulunan ve beslenmeyle ilişkili en az bir terim içeren, 2016–2025 yıllarında yayımlanmış araştırma ve derleme makaleleri taranmıştır. Ulaşılan 207 kayıttan beslenme odağı taşımayan 14 kayıt dışlanmış; analizler 193 yayın üzerinden yürütülmüştür. Yayın performansı, Bradford dağılımı, anahtar kelime eş-oluşumu, trend konu, ülke iş birliği, bibliyografik eşleşme ve ortak atıf analizleri uygulanmış; ağ görselleştirmeleri için VOSviewer kullanılmıştır. **Bulgular:** Yıllık yayın sayısı 2016 yılında 7 iken 2025 yılında 28'e yükselmiş; yıllık bileşik büyüme oranı %16,7 olmuştur. Yayınlar 99 dergide yer almış, en üretken dergi 28 yayımla Nutrients olmuştur. Toplam atıf sayısı 5.057, yayın başına ortalama 26,2'dir; en fazla atıf alan yayın 225 atıf almıştır. Kavramsal yapı romatoid artrit–inflamasyon–diyet ekseninde yoğunlaşmış; omega-3 yağ asitleri, Akdeniz diyeti ve antiinflamatuar diyetler merkezi temalar olmuştur. Trend analizinde omega-3 ve inflamasyondan bitki temelli beslenme, diyet inflamatuvar indeksi ve besin desteklerine doğru bir geçiş görülmüştür. Uluslararası iş birliği oranı %32,6 olup üretim Amerika Birleşik Devletleri çevresinde yoğunlaşmıştır. **Sonuç:** Alan son on yılda belirgin biçimde büyümüştür. Ancak bibliyometrik görünürlük klinik kanıt gücüyle eş anlamlı değildir; standartlaştırılmış, çok merkezli, uzunlamasına ve müdahale temelli araştırmalara gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Beslenme bilimleri, bibliyometri, diyet, omega-3 yağ asitleri, romatoid artrit.

A Bibliometric and Science Mapping Analysis of Nutrition Research in Rheumatoid Arthritis

ABSTRACT

Objective: This study aimed to examine the publication performance, conceptual structure, temporal trends, scientific collaboration, and intellectual base of research on nutrition in rheumatoid arthritis published between 2016 and 2025 using bibliometric methods. **Materials and Methods:** Data were retrieved from the Web of Science Core Collection on 24 July 2026. Articles and reviews published between 2016 and 2025 that contained rheumatoid arthritis in the title and at least one nutrition-related term were screened. Of 207 records retrieved, 14 lacking a nutritional focus were excluded, and analyses were conducted on 193 publications. Publication performance, Bradford distribution, keyword co-occurrence, trend topics, country collaboration, bibliographic coupling, and co-citation analyses were performed; network visualizations were produced with VOSviewer. **Results:** Annual output increased from 7 publications in 2016 to 28 in 2025, with a compound annual growth rate of 16.7%. The publications appeared in 99 journals, and the most productive journal was Nutrients with 28 publications. Total citations reached 5,057 (mean 26.2 per publication); the most cited article received 225 citations. The conceptual structure centered on the rheumatoid arthritis–inflammation–diet axis, with omega-3 fatty acids, the Mediterranean diet, and anti-inflammatory diets as core themes. Trend analysis showed a shift from omega-3 and inflammation toward plant-based diets, the dietary inflammatory index, and dietary supplements. International collaboration reached 32.6%, concentrated around the United States. **Conclusion:** The field has grown markedly over the last decade. However, bibliometric visibility does not equate to clinical evidence; standardized, multicenter, longitudinal, and interventional research is needed.

Keywords: Nutritional sciences, bibliometrics, diet, omega-3 fatty acids, rheumatoid arthritis.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB10

Fibromiyaljili Kadınlarda Semptom Şiddetinin El Kavrama Kuvveti ve Fonksiyonel Kapasite ile İlişkisi: Pilot ÇalışmaBeyza AVCİ¹, Nuriye KAYALI ŞENDUR², Nesrin KARAHAN², Şeyda TOPRAK ÇELENAY³¹ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Doktora Programı, Ankara, Türkiye² Gazi Mustafa Kemal Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi, Ankara, Türkiye³ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Çalışmanın amacı fibromiyaljili (FM) kadınlarda semptom şiddetinin el kavrama kuvveti ve fonksiyonel kapasite ile ilişkisinin incelenmesiydi. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 49 FM'li kadın (yaş=50.24±9.37 yıl; vücut kütle indeksi=29.88±4.79 kg/m²) dahil edildi. Bireylerin sosyodemografik ve klinik özellikleri sorgulandı. Değerlendirmede FM semptom şiddeti için Revize Fibromiyalji Etki Anketi (RFEA), dominant taraf kavrama kuvveti için el dinamometresi ve fonksiyonel kapasite için 30 saniye otur kalk testi kullanıldı. Veriler Pearson ve Spearman korelasyon testleriyle analiz edildi. **Bulgular:** FM'li kadınların RFEA toplam puan ortalaması 61.19±21.72, dominant el kavrama kuvveti 22.27±4.63 kg ve otur kalk testi performansı 9.65±2.23 tekrar olarak kaydedildi. RFEA fonksiyon alt boyutu; dominant kavrama kuvveti ($r=-0.565$, $p<0.001$) ve otur kalk testi performansı ($r=-0.557$, $p<0.001$) ile iyi düzeyde ilişkiliydi. RFEA genel etki alt boyutu; dominant kavrama kuvveti ($r=-0.366$, $p=0.010$) ve otur-kalk testi ($r=-0.348$, $p=0.014$) ile orta düzeyde ilişkiliydi. RFEA semptom şiddeti alt boyutu; dominant kavrama kuvveti ($r=-0.566$, $p<0.001$) ile iyi düzeyde, otur-kalk testi ($r=-0.427$, $p=0.002$) ile orta düzeyde ilişkiliydi. Son olarak, RFEA toplam puanı ile dominant kavrama kuvveti arasında iyi düzeyde ($r=-0.535$, $p<0.001$) ve otur-kalk testi performansı arasında orta düzeyde ($r=-0.493$, $p<0.001$) anlamlı ilişki bulundu. **Sonuç:** FM'li kadınlarda semptom şiddeti ve hastalığın etki düzeyi arttıkça hem el kavrama kuvvetinde hem de fonksiyonel kapasitede belirgin bir azalma meydana gelmektedir. FM yönetiminde sadece semptom odaklı değil, fonksiyonel düzeylerinde değerlendirilerek multimodal ve bütüncül fizyoterapi yaklaşımlarının planlanmasına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Fibromiyalji, fonksiyonel durum, kavrama kuvveti, semptom.

The Relationship of Symptom Severity with Hand Grip Strength and Functional Capacity in Women with Fibromyalgia: A Pilot Study

ABSTRACT

Objective: The aim of the study was to examine the relationship of symptom severity with hand grip strength and functional capacity in women with fibromyalgia (FM). **Materials and Methods:** Forty-nine eligible women with FM (age=50.24±9.37 years; BMI=29.88±4.79 kg/m²) were included. Sociodemographic and clinical characteristics were questioned. For evaluation, the Revised Fibromyalgia Impact Questionnaire (FIQR) was used for symptom severity, a hand dynamometer for dominant grip strength, and the 30-second sit-to-stand test for functional capacity. Data were analyzed with Pearson and Spearman correlation tests. **Results:** The mean FIQR total score of the women with FM was recorded as 61.19±21.72, dominant hand grip strength as 22.27±4.63 kg, and sit-to-stand test performance as 9.65±2.23 repetitions. The FIQR function subscale strongly correlated with dominant grip strength ($r=-0.565$, $p<0.001$) and sit-to-stand performance ($r=-0.557$, $p<0.001$). The FIQR overall impact subscale moderately correlated with dominant grip ($r=-0.366$, $p=0.010$) and sit-to-stand test ($r=-0.348$, $p=0.014$). The FIQR symptom severity subscale strongly correlated with dominant grip strength ($r=-0.566$, $p<0.001$) and moderately with sit-to-stand test ($r=-0.427$, $p=0.002$). Finally, the FIQR total score significantly and strongly correlated with dominant grip strength ($r=-0.535$, $p<0.001$) and moderately with sit-to-stand performance ($r=-0.493$, $p<0.001$). **Conclusion:** As symptom severity and the impact level of the disease increase in women with FM, a significant decrease occurs in both hand grip strength and functional capacity. In the management of FM, there is a need to plan multimodal and holistic physiotherapy approaches by evaluating functional levels rather than being solely symptom-oriented.

Keywords: Fibromyalgia, functional status, grip strength, symptom.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB11

Sistemik Otoimmün Romatizmal Hastalıklarda Pelvik Taban Disfonksiyonu ve İlişkili FaktörlerElif Sena DÜŞGÜN¹, Zeynep Sinem GÖGEBAKAN², Şükran ERTEN³, Şeyda TOPRAK ÇELENEY²¹ Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Fizyoterapi Programı, İstanbul, Türkiye² Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara, Türkiye³ Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Sistemik otoimmün romatizmal hastalığı olan kadınlarda pelvik taban disfonksiyonu (PTD) şiddeti ile fonksiyonel kapasite, fiziksel aktivite ve kas-iskelet sistemi rahatsızlık düzeyi arasındaki ilişkileri incelemek. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmaya sistemik otoimmün romatizmal hastalık tanılı (romatoid artrit %73,9; Sjögren sendromu %13,0; psöriatik artrit %6,1; lupus %3,5; skleroderma %1,7; Takayasu arteriti %0,9; vaskülit %0,9) 115 kadın (yaş=51,00 [43,00–56,00] yıl; vücut kütle indeksi=28,39 [24,44–32,43] kg/m²) dahil edildi. PTD şiddeti Pelvik Taban Distres Envanteri-20 (PTDE-20) ve alt boyutları olan Pelvik Organ Prolapsusu Distres Envanteri-6 (POPDE-6), Kolorektal-Anal Distres Envanteri-8 (KRADE-8) ve Üriner Distres Envanteri-6 (ÜDE-6) ile değerlendirildi. Fonksiyonel kapasite 6 Dakika Yürüme Testi, fiziksel aktivite Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi-Kısa Formu ve kas-iskelet sistemi rahatsızlıkları Cornell Kas-İskelet Rahatsızlıkları Ölçeği ile değerlendirildi. Spearman korelasyon testi kullanıldı. **Bulgular:** PTDE-20 toplam, POPDE-6 ve ÜDE-6 skorları ile 6 dakika yürüme mesafesi arasında sırasıyla negatif yönlü ($\rho=-0,355$; $p<0,001$; $\rho=-0,342$; $p<0,001$; $\rho=-0,331$; $p<0,001$), fiziksel aktivite düzeyi arasında negatif yönlü ($\rho=-0,319$; $p<0,001$; $\rho=-0,335$; $p<0,001$; $\rho=-0,218$; $p=0,020$) ve kas-iskelet sistemi rahatsızlık düzeyi arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler bulundu ($\rho=0,447$; $p<0,001$; $\rho=0,456$; $p<0,001$; $\rho=0,347$; $p<0,001$). KRADE-8 skoru ile 6 dakika yürüme mesafesi arasında anlamlı ilişki bulunmazken ($\rho=-0,104$; $p=0,269$), fiziksel aktivite düzeyi ile negatif yönlü ($\rho=-0,228$; $p=0,014$) ve kas-iskelet sistemi rahatsızlık düzeyi ile pozitif yönlü anlamlı ilişki bulundu ($\rho=0,247$; $p=0,008$). **Sonuç:** PTD şiddeti arttıkça kas-iskelet sistemi rahatsızlık düzeyinin arttığı, fiziksel aktivite ve fonksiyonel kapasitenin azaldığı görüldü. Bulgular, bu hasta grubunda pelvik taban değerlendirmesinin fiziksel aktivite, fonksiyonel kapasite ve kas-iskelet sistemi yakınmalarıyla birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Fiziksel fonksiyonel performans, kas-iskelet ağrısı, otoimmün hastalıklar, pelvik taban bozuklukları.

Pelvic Floor Dysfunction And Associated Factors in Systemic Autoimmune Rheumatic Diseases

ABSTRACT

Objective: To investigate the relationships between pelvic floor dysfunction (PFD) severity and functional capacity, physical activity, and musculoskeletal discomfort in women with systemic autoimmune rheumatic diseases. **Materials and Methods:** The study included 115 women diagnosed with systemic autoimmune rheumatic diseases (rheumatoid arthritis, 73.9%; Sjögren syndrome, 13.0%; psoriatic arthritis, 6.1%; lupus, 3.5%; scleroderma, 1.7%; Takayasu arteritis, 0.9%; vasculitis, 0.9%) (age=51.00 [43.00–56.00] years; body mass index=28.39 [24.44–32.43] kg/m²). PFD severity was assessed using the Pelvic Floor Distress Inventory-20 (PFDI-20) and subscales: Pelvic Organ Prolapse Distress Inventory-6 (POPDI-6), Colorectal-Anal Distress Inventory-8 (CRADI-8), and Urinary Distress Inventory-6 (UDI-6). Functional capacity, physical activity, and musculoskeletal discomfort were evaluated using the 6-Minute Walk Test, International Physical Activity Questionnaire-Short Form, and Cornell Musculoskeletal Discomfort Questionnaire, respectively. Spearman correlation analysis was used. **Results:** The PFDI-20 total, POPDI-6, and UDI-6 scores were significantly and negatively correlated with 6-minute walk distance ($\rho=-0.355$, $p<0.001$; $\rho=-0.342$, $p<0.001$; and $\rho=-0.331$, $p<0.001$, respectively) and physical activity level ($\rho=-0.319$, $p<0.001$; $\rho=-0.335$, $p<0.001$; and $\rho=-0.218$, $p=0.020$, respectively), and significantly and positively correlated with musculoskeletal discomfort ($\rho=0.447$, $p<0.001$; $\rho=0.456$, $p<0.001$; and $\rho=0.347$, $p<0.001$, respectively). No significant correlation was found between the CRADI-8 score and 6-minute walk distance ($\rho=-0.104$; $p=0.269$). However, the CRADI-8 score was significantly and negatively correlated with physical activity level ($\rho=-0.228$; $p=0.014$) and significantly and positively correlated with musculoskeletal discomfort ($\rho=0.247$; $p=0.008$). **Conclusion:** As PFD severity increased, musculoskeletal discomfort increased, whereas physical activity and functional capacity decreased. These findings support considering pelvic floor assessment alongside physical activity, functional capacity, and musculoskeletal complaints.

Keywords: Physical functional performance, musculoskeletal pain, autoimmune diseases, pelvic floor disorders.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB12

Erişkin Başlangıçlı Still Hastalığında Hastalık Algısı, Yorgunluk Şiddeti ve Fiziksel Aktivite Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesiTuğba ÇİVİ KARAASLAN¹, Merve COŞAN², Melike Nur CAN², Aysu ORDUKHANLI², Serdal UGURLU³, Ela TARAKCI¹¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye² İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye³ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Romatoloji Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, Erişkin Başlangıçlı Still Hastalığı (EBSH) tanılı bireylerde hastalık algısı, yorgunluk şiddeti ve fiziksel aktivite düzeyi arasındaki ilişkileri incelemek ve yorgunluk düzeyinin hastalık algısı ile ilişkili açıklayıcı gücünü değerlendirmektir. **Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu çalışmaya, 18–65 yaş aralığında EBSH tanılı 20 birey dahil edildi. Katılımcılar Kısa Hastalık Algısı Anketi (BIPQ), Çok Boyutlu Yorgunluk Değerlendirme Ölçeği (MAF) ve Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi-Kısa Formu (IPAQ-SF) ile değerlendirildi. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra Spearman korelasyonu, bağımsız örneklem t-testi, ANOVA ve basit doğrusal regresyon analizleri kullanıldı ($p < 0,05$). **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması $43,55 \pm 14,91$ yıl idi. Katılımcıların 15'i (%75) kadın, 5'i (%25) erkek olup, %65'i düşük fiziksel aktivite düzeyinde sınıflandırıldı. Hastalık algısı ile yorgunluk şiddeti arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptandı ($p = 0,460$; $p = 0,041$). Yorgunluk şiddetinin, hastalık algısının anlamlı bir öngörücüsü olduğu belirlendi ($\beta = 0,481$; %95 GA: 0,043–0,846; $p = 0,032$). Yorgunluk şiddeti, hastalık algısındaki varyansın %23,1'ini açıkladı ($R^2 = 0,231$; düzeltilmiş $R^2 = 0,189$). **Sonuç:** EBSH'li bireylerde hastalık algısı kötüleşirken yorgunluk şiddetinin arttığı saptanmıştır. Bu bulgular, fizyoterapi ve rehabilitasyon değerlendirmelerinde yorgunluk ile hastalık algısının birlikte ele alınmasının önemini vurgulamaktadır. İlişkinin yönünü ve klinik sonuçlarını açıklamak için daha geniş örneklemli çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Egzersiz, erişkin başlangıçlı Still hastalığı, hastalık algısı, kesitsel çalışmalar, yorgunluk.

Investigation of the Relationship Between Illness Perception, Fatigue Severity, and Physical Activity Level in Individuals with Adult-Onset Still's Disease

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to investigate the relationships among illness perception, fatigue severity, and physical activity level in individuals diagnosed with Adult-Onset Still's Disease (AOSD), and to evaluate the explanatory power of fatigue severity in relation to illness perception. **Materials and Methods:** This descriptive cross-sectional study included 20 individuals with AOSD aged 18–65 years. Participants were assessed using the Brief Illness Perception Questionnaire (BIPQ), the Multidimensional Assessment of Fatigue (MAF), and the International Physical Activity Questionnaire-Short Form (IPAQ-SF). In addition to descriptive statistics, Spearman's correlation analysis, independent-samples t-test, ANOVA, and simple linear regression analysis were performed ($p < 0.05$). **Results:** The mean age of the participants was 43.55 ± 14.91 years. Of the participants, 15 (75%) were female and 5 (25%) were male, and 65% were classified as having a low level of physical activity. A statistically significant, positive, moderate correlation was found between illness perception and fatigue severity ($p = 0.460$; $p = 0.041$). Fatigue severity was found to be a significant predictor of illness perception ($\beta = 0.481$; 95% CI: 0.043–0.846; $p = 0.032$). Fatigue severity explained 23.1% of the variance in illness perception ($R^2 = 0.231$; adjusted $R^2 = 0.189$). **Conclusion:** In individuals with AOSD, fatigue severity was found to increase as illness perception became more negative. These findings highlight the importance of addressing fatigue and illness perception together in physiotherapy and rehabilitation assessments. Further studies with larger sample sizes are needed to elucidate the direction of this relationship and its clinical implications.

Keywords: Exercise, adult-onset Still's disease, illness index, cross-sectional studies, fatigue.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB13

Fibromiyalji Yönetiminde Sanal Gerçeklik: Semptom Kontrolünde Yenilikçi Bir YaklaşımBera NUR¹, Semanur BİLGİÇ²¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Eskişehir, Türkiye²Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği, Bilecik, Türkiye

ÖZET

Amaç: Fibromiyalji (FM); yaygın kas-iskelet sistemi ağrısı, hiperaljezi ve alodini ile karakterize, sıklıkla yorgunluk, uyku bozuklukları, anksiyete ve depresyon gibi semptomların eşlik ettiği kronik bir ağrı sendromudur. Hastalığın çok boyutlu semptom yapısı ve mevcut tedavi yaklaşımlarının sınırlılıkları, semptom yönetiminde yenilikçi ve teknoloji temelli müdahalelere yönelik ilgiyi artırmaktadır. Bu derlemenin amacı, FM yönetiminde sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik ve karma gerçeklik uygulamalarının klinik sonuçlar üzerindeki etkilerini değerlendirmektir. **Gereç ve Yöntem:** PubMed, Web of Science ve Cochrane Library veritabanlarında son beş yılda yayımlanan çalışmalar; “fibromyalgia”, “virtual reality”, “augmented reality” ve “mixed reality” anahtar kelimeleri kullanılarak taranmıştır. Tarama stratejisine uygun olarak fibromiyalji tanılı bireylerde yürütülen deneysel ve gözlemsel çalışmalar değerlendirmeye alınmıştır. **Bulgular:** Tarama stratejisi sonucunda ulaşılan 22 makale detaylı olarak incelenmiştir. Yapılan çalışmalar, sanal gerçeklik temelli uygulamaların FM hastalarında ağrı şiddeti ve ağrı algısının azaltılması, fibromiyaljiye bağlı hastalık etkeniminin azaltılması ve fiziksel kapasitenin geliştirilmesi açısından potansiyel yararlar sağlayabileceğini göstermektedir. Bazı çalışmalarda yorgunluk, anksiyete, depresif belirtiler ve stres düzeylerinde azalma ile yaşam kalitesi, tedaviye uyum ve kullanıcı deneyiminde iyileşmeler bildirilmiştir. Ayrıca uygulamaların genel olarak uygulanabilir, kabul edilebilir ve güvenli olduğu; fibromiyalji semptom yönetimini destekleyebilecek tamamlayıcı yaklaşımlar olarak kullanılabileceği görülmektedir. **Sonuç:** Çalışmalar arasında kullanılan teknoloji, müdahale içeriği, uygulama süresi, seans sıklığı, örneklem özellikleri ve değerlendirme ölçütleri açısından belirgin heterojenlik bulunmaktadır. Sanal gerçeklik uygulamaları, FM yönetiminde umut verici tamamlayıcı yaklaşımlar olarak değerlendirilebilir. Ancak klinik etkinliğini, sürdürülebilirliğini ve uzun dönem sonuçlarını daha güçlü biçimde ortaya koyabilmek için daha geniş örneklemli, standardize edilmiş müdahale protokollerinin kullanıldığı ve uzun dönem izlemlerin gerçekleştirildiği kontrollü çalışmalara gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Artırılmış gerçeklik, fibromiyalji, karma gerçeklik, sanal gerçeklik, semptom yönetimi.

Virtual Reality in Fibromyalgia Management: An Innovative Approach to Symptom Control

ABSTRACT

Objective: Fibromyalgia (FM) is a chronic pain syndrome characterized by widespread musculoskeletal pain, hyperalgesia, and allodynia, often accompanied by symptoms such as fatigue, sleep disturbances, anxiety, and depression. The multifaceted nature of the disease's symptoms and the limitations of current treatment approaches are driving increased interest in innovative, technology-based interventions for symptom management. The purpose of this review is to evaluate the effects of virtual reality, augmented reality, and mixed reality applications in FM management on clinical outcomes. **Materials and Methods:** Studies published in the past five years in the PubMed, Web of Science, and Cochrane Library databases were searched using the keywords “fibromyalgia,” “virtual reality,” “augmented reality,” and “mixed reality.” In accordance with the search strategy, experimental and observational studies conducted in individuals diagnosed with fibromyalgia were included in the analysis. **Results:** The 22 articles identified through the search strategy were reviewed in detail. The studies indicate that virtual reality-based applications may offer potential benefits for patients with fibromyalgia in terms of reducing pain intensity and pain perception, alleviating the impact of fibromyalgia on daily life, and improving physical capacity. Some studies have reported improvements in quality of life, treatment adherence, and user experience, along with reductions in fatigue, anxiety, depressive symptoms, and stress levels. Furthermore, the applications are generally found to be feasible, acceptable, and safe; they can be used as complementary approaches to support symptom management in fibromyalgia. **Conclusion:** There is significant heterogeneity among the studies in terms of the technology used, the content of the intervention, duration of application, session frequency, sample characteristics, and assessment criteria. Virtual reality applications can be considered promising complementary approaches in the management of FM. However, to more robustly demonstrate its clinical efficacy, sustainability, and long-term outcomes, there is a need for controlled studies with larger sample sizes, using standardized intervention protocols and involving long-term follow-up.

Keywords: Augmented reality, fibromyalgia, mixed reality, virtual reality, symptom management.

SÖZEL BİLDİRİ ÖZETİ

SB14

Anti-TNF- α Kullanan Hastalarda Sağlık Okuryazarlığı ve Tedaviye Uyum Arasındaki İlişkiEmine AKDOĞAN¹, Yasemin TOKEM², Melih PAMUKCU³¹ Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Onkoloji Hastanesi, Eğitim Birimi, Ankara, Türkiye² İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İzmir, Türkiye³ Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Onkoloji Hastanesi, Romatoloji Servisi, Ankara, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, Anti-TNF- α tedavisi kullanan hastaların sağlık okuryazarlığı düzeyleri ile tedaviye uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Gereç ve Yöntem:** Araştırma, tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde gerçekleştirilmiştir. Son sekiz ayda Anti-TNF- α tedavisi alan 588 hasta üzerinden Yamane örneklem formülü kullanılarak örneklem büyüklüğü 239 olarak belirlenmiştir. Araştırmaya 18 yaş ve üzerinde, okuma-yazma bilen, veri toplama araçlarını kullanabilecek bilişsel yeterliliğe sahip ve Anti-TNF- α tedavisi kullanan hastalar dahil edilmiştir. Veriler Kişisel Bilgi Formu, Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32 ve Anti-TNF- α Tedavi Uyum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişki Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Araştırmaya katılan 239 hastanın yaş ortalaması 47,3 $\pm$ 12,3 yıl olup %51,9'u kadın, %80,8'i evlidir. Katılımcıların %56,9'unun fiziksel aktivite yapmadığı, %64,0'inin kullandığı ilaçlara bağlı yan etki yaşadığı ve %59,0'inin son altı ay içerisinde hekime başvurduğu belirlenmiştir. Hastalık hakkında bilgi edinmede en sık başvuru bilgi kaynağının doktorlar olduğu (%92,1) saptanmıştır. Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği-32 toplam puanı ile Anti-TNF- α Tedavi Uyum Ölçeği toplam puanı arasında pozitif yönde, düşük düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=0,241$; $p<0,001$). **Sonuç:** Bu sonuç, Anti-TNF- α tedavisi alan hastaların tedavi süreçlerinde sağlık okuryazarlığının desteklenmesinin tedaviye uyumun geliştirilmesine katkı sağlayabileceğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anti-TNF- α tedavisi, romatizmal hastalıklar, sağlık okuryazarlığı, tedavi uyumu.

The Relationship Between Health Literacy and Treatment Compliance in Patients Receiving Anti-TNF- α Therapy

ABSTRACT

Objective: To examine the relationship between health literacy levels and treatment compliance in patients receiving Anti-TNF- α therapy. **Materials and Methods:** This study was designed as a descriptive and correlational research. Based on 588 patients who received Anti-TNF- α treatment in the last eight months, the sample size was determined as 239 using Yamane's formula. Patients aged 18 and older, who were literate, possessed the cognitive capacity to respond to data collection tools, and were actively receiving Anti-TNF- α treatment were included in the study. Data were collected using the Personal Information Form, the Turkish Health Literacy Scale-32, and the Anti-TNF- α Treatment Compliance Scale. The relationship between variables was evaluated using Pearson correlation analysis. **Results:** The mean age of the 239 participating patients was 47.3 $\pm$ 12.3 years, with 51.9% being female and 80.8% married. It was determined that 56.9% of the participants did not engage in physical activity, 64.0% experienced side effects related to the medications they used, and 59.0% had visited a physician within the last six months. Physicians were identified as the most frequently consulted source of information about the disease (92.1%). A statistically significant, low-level positive correlation was found between the total score of the Turkish Health Literacy Scale-32 and the total score of the Anti-TNF- α Treatment Compliance Scale ($r=0.241$; $p<0.001$). **Conclusion:** This finding suggests that supporting health literacy in the treatment process of patients receiving Anti-TNF- α therapy may contribute to improving their adherence to treatment.

Keywords: Anti-TNF- α treatment, rheumatic diseases, health literacy, treatment adherence.

